

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 46

Dnr 2026/00055

**Uppföljning av Individ- och familjeomsorgens
verksamhet mars 2026**

Arbetsutskottets beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås godkänna upprättad rapport och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjeomsorgen i Smedjebackens kommun följer varje månad upp sitt arbete genom en statistikrapport som visar ärendemängd, handläggningstid mm.

Beslutsunderlag

Uppföljningar mars 2026

Arbetsutskottet
Uppföljning 2026

Uppföljningar Individ- och familjeomsorgen
Barn och Unga

Handläggningstid av inkomna anmälningar barn och familj (antal dagar)									
En anmälan ska varje månad slumpvis väljas ut för att granskas om skyddsbedömning gjorts och dokumenterats.									
Månad	Antal anmälningar	Antal barn	Pojkar	Flickor	Avslutade samma dag	Avslutade inom 2-14 dagar	Tid över 14 dagar	Skyddsbedömning dokumenterad (en slumpvis utvald)	En slumpmässig anmälan har granskats enligt mall.
Januari	40	34	14	20	13	27		Ja	Ja
Februari	32	29	13	16	5	27		Ja	Ja
Mars	60	44	20	24	30	30		Ja	Ja
April									
Maj									
Juni									
Juli									
Augusti									
September									
Oktober									
November									
December									

En slumpmässig anmälan och utredning granskas enligt granskningsmall. Urvalet förs även så att det blir spridning utifrån handläggare. Granskningen utförs av seniorhandläggare på BoF. Om resultatet av granskningen skulle leda till en avvikelserapport eller Lex Sarah rapport kommer detta att rapporteras till enhetschef på BoF samt IFO chef. Den omedelbara skyddsbedömningen regleras i 20 kap. 1 a SOL. Bedömningen av barnets behov av skydd ska göras samma dag eller senast dagen efter om anmälan kommer in sent på dagen. (Socialstyrelsen "Barn och unga", 2014)

Utredningstider och beslut								
Månad	Pågående utredningar	En slumpmässig utredning har granskats enligt mall	Inledda	Avslutade	Utredningar som pågått mer än 4 mån	Pågående utredningar med förlängd utredningstid	Antal beslut om förlängd utredningstid.	
							Enh chef till 2 mån	IU mer än 2 mån
Januari	34	Ja	19	17	0	0	0	0
Februari	23	Ja	5	4	0	0	0	0
Mars	36	Ja	17	15	0	0	0	0
April								
Maj								
Juni								
Juli								
Augusti								
September								
Oktober								
November								
December								

Arbetsutskottet
Uppföljning 2026

Insatser									
Månad	Pågående beviljade insatser	Inledda	Avslutade	Antal barn	Pojkar	Flickor	Varav öppenvårds insatser bistånd	Uppdrag utan biståndsbeslut	Familjerätt Pågående familjerättsärenden
Januari	42	4	10	40	22	18	31	35	7
Februari	32	4	9	30	17	13	22	47	11
Mars	24	1	3	22	16	8	14	51	8
April									
Maj									
Juni									
Juli									
Augusti									
September									
Oktober									
November									
December									

En del barn har flera öppenvårdsinsatser.

Placeringar									
Månad	Pågående placeringar	Inledda	Avslutade	Pojkar	Flickor	Egna familjehem	Konsulentstödda familjehem	Stöd boende	HVB/SIS
Januari	7	0	0	4	3	6	1	0	0
Februari	8	1	0	4	4	7	1	0	0
Mars	8	0	0	4	4	7	1	0	0
April									
Maj									
Juni									
Juli									
Augusti									
September									
Oktober									
November									
December									

Arbetsutskottet
Uppföljning 2026

Ekonomiskt bistånd

Hushåll och kostnader								
Hushåll som har insats och som erhållit ekonomiskt bistånd.					Långvarigt försörjningsstöd mer än 10 månader			
Månad	Antal hushåll	Avslutade hushåll	Antal barn under 18 år	Utbetalt eko.bist	Varav Utbetalt långvariga hushåll	% sats	Antal hushåll	Avslutade hushåll
Januari	100	5	60	977 745	692 517	71%	68	3
Februari	98	6	55	919 682	645 328	70%	66	5
Mars	96	4	53	894 067	644 767	72%	67	2
April								
Maj								
Juni								
Juli								
Augusti								
September								
Oktober								
November								
December								

Insatser										
Månad	Arbets förberedande insatser	Arbets praktik	Jobbsökar aktivitet	Kurs	Studie- och yrkesväg ledning	Övriga kommunala arbetsmarknads insatser	AMI	Antal insatser	Antal personer	Ej aktuellt med kommunala arbetsmarknads insatser
Januari	6	1	7	0	0	8	11	33	22	88
Februari	7	1	5	0	0	12	13	38	25	93
Mars	8	1	5	0	0	15	12	41	29	92
April										
Maj										
Juni										
Juli										
Augusti										
September										
Oktober										
November										
December										

Arbetsutskottet
Uppföljning 2026

Avslutsorsaker ekonomiskt bistånd								
Månad	Ändrad familjesituation	Flyttat	Arbete	Ej avhörd	Annan ersättning/bidrag	Studier	Annan orsak	Totalt
Januari	0	1	1	0	1	1	1	5
Februari	1	1	1	1	1	0	1	6
Mars	2	0	0	1	0	0	1	4
April								
Maj								
Juni								
Juli								
Augusti								
September								
Oktober								
November								
December								

Vuxen

Utredningar						
Månad	Pågående	Män	Kvinnor	Inledda	Avslutade	En slumpmässig utredning har granskats enligt mall.
Januari	5	5	0	3	3	Ja
Februari	6	6	0	4	3	Ja
Mars	5	4	1	2	5	Ja
April						
Maj						
Juni						
Juli						
Augusti						
September						
Oktober						
November						
December						

Arbetsutskottet
Uppföljning 2026

Insatser									
Månad	Antal insatser	Antal personer	Män	Kvinnor	Varav Socialt hyreskontrakt	Antal Placeringar	Antal våldsinsatser	Öppenvårds insatser	Uppdrag utan biståndsbeslut
Januari	24	23	11	12	12	1	4	10	7
Februari	20	19	10	9	11	0	3	9	4
Mars	20	20	10	10	11	0	2	9	3
April									
Maj									
Juni									
Juli									
Augusti									
September									
Oktober									
November									
December									

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 47

Dnr 2026/00061

**Rapportering icke verkställda beslut och avbrott enligt
11 kap. 1 § SoL 11 kap och 12 kap. 1 § SoL 1: a
kvartalet 2026 IFO.**

Arbetsutskottets beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås överlämna rapporten till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Rapportering gäller gynnande beslut om bistånd enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § Socialtjänstlagen, som inte verkställs inom 3 månader från beslutsdatum. Motsvarande rapporteringsskyldighet gäller även beslut som inte verkställs på nytt inom tre månader efter det att verkställigheten avbrutits. Typ av insats, beslutsdatum, personnummer och kön samt anledning till att beslutet ej verkställs ska rapporteras till Inspektionen för Vård och Omsorg IVO, familje- och utbildningsnämnden, kommunens revisorer samt kommunfullmäktige (avidentifierade uppgifter).

Varje icke verkställt beslut rapporteras till IVO i en individrapport. När ett ärende som tidigare rapporterats som ej verkställt, senare verkställs ska nämnden rapportera detta till IVO och revisorerna. Rapporteringen sker via e-tjänst.

För Individ- och familjeomsorgen fanns 1:a kvartalet 2026 inga beslut som är ej icke verkställda.

Rapportering till kommunens revisorer 2026-04-01

Beslutsunderlag

Ej verkställda beslut kvartal 1 2026

§ 48

Dnr 2026/00143

Patientsäkerhetsberättelse 2025

Arbetsutskottets beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås besluta att godkänna den upprättade patientsäkerhetsberättelsen för 2025.

Ärendebeskrivning

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Föreligger upprättad patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska del i Smedjebackens kommun för 2025.

Beslutsunderlag

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska del 2025

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska del Smedjebackens kommun 2025

2026-03-01
Camilla Söderström, skolsköterska med medicinskt ledningsansvar
Per Eisen, tf verksamhetschef för elevhälsan

Diarienummer

Inledning

SKR:s mall har använts som ett stöd för att skriva patientsäkerhetsberättelsen. Mallen utgår från lagkrav och följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet. I de fall lagkrav finns görs hänvisningar under respektive rubrik. Fullständiga lagtextbeskrivningar finns i dokumentet Korsreferenslista för lagkrav kopplat till mallen för patientsäkerhetsberättelse som finns på SKR:s hemsida. Berättelsen utgår även från metodiken för systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Mallen är framtagen inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen, på uppdrag av den nationella samverkansgruppen (NSG) inom patientsäkerhet, 2021-09-23.

I syfte att förtydliga har mindre justeringar i inledning och bilaga genomförts, 2022-05-18.

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
Mål och resultat	5
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	6
Engagerad ledning och tydlig styrning	6
Övergripande mål och strategier	6
Organisation och ansvar	6
Vårdgivare	6
Verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL)	7
Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA)	7
Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal	8
Samverkan för att förebygga vårdskador	9
Informationssäkerhet	10
En god säkerhetskultur	11
Adekvat kunskap och kompetens	12
Patienten som medskapare	13
Resultat av basprogrammet	14
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	15
Egenkontroll	16
Generella åtgärder för att öka patientsäkerheten	17
Övergripande strategiskt arbete för att stärka patientsäkerheten	17
Öka kunskap om inträffade vårdskador	18
Tillförlitliga och säkra system och processer	18
Hur tillförlitliga är arbetsprocesser och system?	18
Säker vård här och nu	19
Är vården säker idag	19
Riskhantering	19
Rutiner för att identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten	19
Stärka analys, lärande och utveckling	19
I vilken mån förbättras system och arbetssätt utifrån tillgänglig information?	20
Avvikelser	20

Klagomål och synpunkter	21
Öka riskmedvetenhet och beredskap	21
Kommer verksamheten att arbeta patientsäkert i framtiden?	21
Mål och strategier för kommande år	22

SAMMANFATTNING

Familje-och utbildningsförvaltningen i Smedjebackens kommun (fortsättningsvis kallad huvudmannen/vårdgivaren) ansvarar för den hälso-och sjukvård som bedrivs inom elevhälsans medicinska insats - EMI. Vårdgivaren har ansvar för att EMI-verksamhetens organisation, ledning och kvalitetsarbete fungerar enligt gällande lagar och föreskrifter samt att den är organiserad på ett sådant sätt att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet i vården. Vårdgivaren ansvarar även för att det finns en verksamhetschef som ansvarar för elevhälsans hälso-och sjukvårdsverksamhet och som verkställer vårdgivarens ansvar.

Mål och resultat

Specifika mål för EMI:s patientsäkerhetsarbete 2025 var:

- Inköp av avvikelsemodul till PMO
- Kompetensutveckla oss inom skolsköterskans dokumentation och journalföring
- Aktivt komma i gång med arbetet gällande loggkontroll och kollegial journalgranskning

Dessa mål har vi uppnått. Vi har också fortlöpande arbetat med systematiskt kvalitetsarbete, ledningssystem, vårdprocesser, händelseanalyser/risikanalyser (vid behov) och rutiner. EMI-professionerna arbetar kontinuerligt med detta under året för att tillsammans skapa än mer patientsäkra rutiner och processer som fungerar bra för oss i vår verksamhet och kommer våra elever till godo.

Vi har fortsatt haft meningsfulla, uppstyrda möten där diskussioner om patientsäkerhet får ta plats och där skolsköterskorna lär av varandra och tar stöd av kollegiet.

Brister i korrekt journalföring kan ses framför allt av personal inom utbildningsverksamheten. Detta kan äventyra patientsäkerheten då det dokumenteras på fel sätt och på fel ställe i verksamhetssystemet när det gäller elever. Där har vi fortsatt försökt föra fram vikten av korrekt dokumentation (till exempel på våra elevhälsomöten, BHT, på skolorna). Rutinen för BEH-teamen följs inte korrekt och brister på vissa håll. Det är av vikt att samtlig personal inom skolan följer de upprättade rutiner som finns, detta för att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet.

I övrigt så har vi följt det lagstadgade basprogrammet gällande hälsobesök, kontroller och vaccinationer för EMI:s verksamhet.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1–3 §

Hälso- och sjukvårdens mål, en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen, innebär bland annat att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. God kvalitet inom hälso- och sjukvård innebär att vården ska vara kunskapsbaserad (baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet), ändamålsenlig, säker, patientfokuserad, effektiv och jämlik. Den ska ges inom rimlig tid och det ska finnas ett för verksamheten långsiktigt kvalitetsarbete. Målet för den medicinska delen av elevhälsan i Smedjebackens kommun är att fullfölja de lagstadgade krav som finns i Vägledning för elevhälsan som är framtagen av Socialstyrelsen och Skolverket,

<https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/vagledning-for-elevhalsa/>

samt att följa verksamhetens och vårdgivarens egna lokala rutiner och riktlinjer.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Vårdgivaren ska dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten. God och säker vård är ett krav i såväl lagstiftning som i föreskrifter. Samtliga chefer och medarbetare som bedriver vård och omvårdnad i sin verksamhet ansvarar för att verksamheten lever upp till lagens och föreskrifternas höga målsättning om god och säker vård.

Vårdgivare

Familje- och utbildningsnämnden i Smedjebackens kommun är ansvarig vårdgivare för all hälso- och sjukvård inom elevhälsan, alltså den hälso- och sjukvård som skolsköterskor och skolläkare bedriver samt även den del av de psykologiska insatserna som lyder under hälso- och sjukvårdens paraply. Skolans huvudman, tillika vårdgivaren ska med stöd av verksamhetens ledningssystem planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Vårdgivaren ansvarar för att utse en verksamhetschef för hälso- och sjukvården inom elevhälsan. Vårdgivaren ska ange inom vilket område chefen ska verka, ram för agerande och vilka krav som ställs. Vårdgivaren ansvarar också för att verksamhetschefen har tillräcklig kompetens för uppgiften och ges möjlighet att utföra sina uppgifter så att patientsäkerheten är tillfredsställd och att vården vid enheten håller en god kvalitet och säkerhet.

Om verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens måste det medicinska ledningsansvaret överlåtas till en person som innehar den kompetensen.

Vårdgivaren utser denna person som ska finnas i organisationen, ofta är det en skolsköterska som får det medicinska ledningsansvaret och blir då medicinskt ledningsansvarig skolsköterska-MLA. Vårdgivaren ska dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Verksamhetschef enligt hälso-och sjukvårdslagen (HSL)

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen ska det inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Vårdgivaren i Smedjebackens kommun har utsett verksamhetschefen för EMI, Carin Malmberg vilken är ny chef för elevhälsan från 1 januari-25. Uppdraget regleras i Hälso-och sjukvårdslagen, HSL (2017:30) 4 kap 2 § och i Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80). Verksamhetschefen ska leda det systematiska förbättringsarbetet och fullgöra vårdgivarens uppdrag i verksamheten. Verksamhetschefen ansvarar också för att alla medarbetare har rätt behörighet och kompetens, får fortlöpande fortbildning och det ansvar och de befogenheter som krävs för att kunna bedriva en säker och god vård. Tillsammans med den medicinskt ledningsansvariga personen (MLA) ska verksamhetschefen planera, leda, engagera, kontrollera, dokumentera, redovisa resultat och följa upp patientsäkerhetsarbetet. Detta sker genom arbete med framtagande av processer, ledningssystem, rutiner, aktiviteter samt samverkansprojekt som utvecklar verksamhetens patientsäkerhet och kvalitet. Den nya verksamhetschefen innehar en delad tjänst som innebär 50 % verksamhetschef för den centrala elevhälsan samt 50 % skolpsykolog.

I Smedjebackens kommun har man valt att ha en central elevhälsa, det innebär att det är verksamhetschefen för elevhälsan som är chef för professionerna inom den centrala elevhälsan (skolsköterskor, skolläkare, skolpsykolog, skolkuratorer och socialpedagoger). Sedan 1 oktober-25 så finns en socialpedagog i organisationen, denne ska arbeta främst med elever med stor skolfrånvaro. En till socialpedagog är anställd men denne påbörjar sin anställning i början av 2026.

Specialpedagogerna lyder under respektive rektor. Eftersom verksamhetschefen representerar vårdgivaren, är det vårdgivaren som bestämmer vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter verksamhetschefen har. Socialstyrelsen markerar att kvalitet och patientsäkerhet hänger ihop och att det behövs ett ledningssystem för att tillgodose bästa kvalitet och säkerhet i patientvården.

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA)

När verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens måste det medicinska ledningsansvaret överlåtas till en medicinskt utbildad person, det är oftast en skolsköterska men kan också vara en skolläkare om den finns i huvudmannens organisation. I Smedjebackens kommun har man utsett en av skolsköterskorna till medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA), Camilla Söderström. Det uppdraget är på 20 % av heltidstjänsten. MLA ska arbeta utifrån en fastställd uppdragsbeskrivning på uppdrag av verksamhetschef enligt Hälso-och sjukvårdslagen och fullgöra enskilda ledningsuppgifter i enlighet med hälso- och sjukvårdsförordningen 4 kap 5 §.

MLA ska stödja verksamhetschefen i det systematiska kvalitetsarbetet och leda och stödja patientsäkerhetsarbetet när det gäller riskanalys, egenkontroll och avvikelser i verksamheten så att verksamheten uppnår hög patientsäkerhet. Utöver detta ansvarar MLA för anmälningsskyldighet enligt 3 kap 5 § PSL (Lex Maria).

MLA ska kontinuerligt samarbeta med verksamhetschefen och ge löpande stöd till övrig hälso- och sjukvårdspersonal inom EMI, rektorer och verksamheten i övrigt. I stort kan man säga att MLA ansvarar för de delar som har med vård, undersökning och behandling att göra och rutiner kring detta. Allt övrigt åligger verksamhetschefen om inte annan överenskommelse finns och det är tydligt definierat i MLA:s uppdragsbeskrivning.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal arbetar under eget yrkesansvar enligt 6 kap. 2§ i patientsäkerhetslagen. Arbetet ska utföras med god kvalitet och hög patientsäkerhet och i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Legitimerad personal ska medverka till att en hög patientsäkerhet upprätthålls.

Varje medarbete ansvarar för att hålla sig väl förtrogen med den lagstiftning som gäller inom hälso-och sjukvård, elevhälsa, bestämmelser samt föreskrifter och rutiner som gäller för verksamheten. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras utifrån de rutiner som verksamheten har. Skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer har som all hälso-och sjukvårdspersonal anmälningsskyldighet vid misstanke om att barn far illa enligt 19 kap. 1 § SoL (nya Socialtjänstlagen 2025:400).

Skolsköterskans uppdrag är bland annat att erbjuda hälsobesök i enlighet med de rutiner som finns i Vägledning för elevhälsan. Vaccinationer erbjuds enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn och-unga samt kompletterande vaccinationer till ofullständigt vaccinerade elever. Skolsköterskan ska även vara delaktig i arbetet med det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skolorna och med sin medicinska kompetens bidra till att hinder undanröjs så att eleverna når utbildningens mål. Hen ska också delta på de tvärprofessionella möten som regelbundet ska hållas, barn-och elevhälsoteam (BEH-team).

Skolläkarens uppdrag är bland annat att samverka med skolsköterskan gällande program för hälsobesök och vaccinationer, ansvara för bedömningar och ordination av kompletterande vaccinationer, ha skolläkarmottagning gällande tex tillväxtbedömningar, skoliosbedömning, psykisk ohälsa, övervikt, skolfrånvaro samt medicinsk bedömning inför ansökan till anpassad grundskola.

I Smedjebackens kommun följer EMI Skolverkets och Socialstyrelsens *Vägledning för elevhälsa* och Dalarnas Metodbok för EMI i stor utsträckning. Utöver dessa finns det även lokala rutiner inom kommunen och i den egna verksamheten som följs.

I kommunen finns tre skolsköterskor anställda, alla har heltidstjänster men den ena har partiell föräldraledighet och arbetar 80%, skolläkare 10% och skolpsykolog 50%.

Rektor

Rektorer på respektive skola är inte chefer för professionerna i EMI (och heller inte för skolpsykolog, skolkuratorer och socialpedagoger).

Dock ansvarar rektorerna för att EMI-professionerna har tillgång till ändamålsenliga lokaler som lever upp till de villkor som ställs på en hälso-och sjukvårdsmottagning gällande bland annat utformning, storlek, sekretess, hygien och tillgänglighet.

Rector ansvarar också för och leder de tvärprofessionella barn-och elevhälsoteamsmötena (BEH-team) som hålls regelbundet på varje skola där representanter från den centrala elevhälsan ingår.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Samverkan i skolan sker i första hand på BEH-teamen var tredje vecka med respektive skolas specialpedagog och rektor (en skola har möte varje vecka).

Där deltar skolsköterska, skolkurator, sedan oktober socialpedagogen och vid vissa tillfällen skolpsykolog och skolläkare. EMI samverkar även med skolornas lärarlag på lärmiljömöten för att uppdatera sig om vad som pågår på skolan och hur vi tillsammans kan arbeta hälsofrämjande, förebyggande, säkert och tryggt för elevernas bästa och för att tillvarata allas kompetens. Dessa möten har haft olika frekvens på skolorna under året. Någon skola har inte haft något alls, någon har haft någon enstaka gång och någon har haft mer regelbundet.

Familje- och utbildningsförvaltningen införde 2024 en utvecklingsgrupp inom utbildningsverksamheten. På dessa möten deltar hela centrala elevhälsan, alla rektorer och specialpedagoger, verksamhetschef för elevhälsan och förvaltningschef. Från början var intentionen från förvaltningen att dessa möten skulle hållas 1-2 gånger/termin, under 2025 var det ett möte, i april månad.

Av vikt är även en god samverkan med administrativ personal och den personal som dagligen möter eleverna, pedagogerna. Det är viktigt att skolsköterskor får kännedom om när elever börjar eller slutar på skolan. Även samverkan när det gäller elever som byter personnummer, namn eller får skyddad identitet är viktigt för patientsäkerheten och för att undvika att uppgifter röjs och förorsakar vårdskador eller andra skador. Detsamma gäller för de elever som är familjehemsplacerade, det är en extra sårbar grupp som lätt faller mellan stolarna och det behöver finnas rutiner för hur vi bäst får vetskap och kunskap kring dessa elever så att vi har möjlighet att fånga upp de på bästa sätt. En punkt som är tillförd i den nya dagordningen för BEH- teamen är *nya elever*, detta för att i möjligaste mån undvika att dessa elever faller mellan stolarna.

Inför att elever avslutar grundskolan i kommunen (årkurs 9) samverkar skolsköterskorna med skolsköterskorna på VBU för överlämning och rapportering (efter inhämtande av samtycke från elev/vårdnadshavare). Journalerna exporteras digitalt för säker överföring. Fem år efter avslutad skolgång i Smedjebackens kommun överförs journalerna digitalt till det länsgemensamma e-arkivet i Säter.

EMI samverkar även med Region Dalarna och olika instanser/vårdgrannar där som till exempel barn-och ungdomsmedicinsk mottagning (BUM), barn-och ungdomspsykiatrisk mottagning (BUP), habiliteringen (HAB), Vårdcentraler/Barnhälsovården, ögon-och hörselmottagningar och logopedmottagningen. Skolsköterskorna har även överlämning/rapport från Barnhälsovården (BHV) inför att barn/elever lämnar BHV och börjar förskoleklass. Från BHV förs oftast journalerna över digitalt.

Sedan hösten 2025 finns också ett samarbete med Region Dalarna gällande samordnad individuell plan (SIP).

Det innebär kort att elevhälsan (och skolorna) har en kommunikationsväg med BUP-mottagningar och Hab genom regionens journalsystem Cosmic, den del vi har gemensamt är Cosmic Link. Där kan berörda instanser kalla till SIP, journalföra möten med mera på ett säkert sätt.

En länsövergripande överenskommelse om samverkan gällande barn och ungas hälsa finns upprättad mellan Region Dalarna och länets 15 kommuner. En lokal överenskommelse gällande barn och ungas hälsa i Smedjebacken har under 2024 upprättats utifrån den länsövergripande överenskommelsen. Den lokala överenskommelsen om samverkan för barn och ungas hälsa i Smedjebacken, LÖK, är giltig 2025-01-01 tom 2027-01-01.

Under 2024 upprättades också en samverkansmodell, Konsultationsteam, för barn och unga där syftet är att i ett tidigt skede sätta in insatser för barn och unga. I samverkansmodellen ingår representanter från förskola, grundskola, elevhälsa, Individ- och familjeomsorgen, funktionshinderområdet (LSS) för barn och unga, barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen, habiliteringen för barn och unga, samtalsmottagningen för barn och unga och barnhälsovården. Möten hålls en gång i månaden.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Enligt gällande lag ska patientjournal föras vid vård av patienter (3 kap. 1 § patientdatalagen). Regler om journalföring uppfylls i journalhanteringssystemet PMO som används i Smedjebackens kommun sedan januari 2017. Det ingår i det personliga yrkesansvaret för legitimerad personal att föra patientjournal på ett tryggt, säkert och lagenligt sätt och all legitimerad personal har dokumentationsskyldighet. En rutin gällande kontroll av loggar finns. MLA (och verksamhetschef) är ansvariga för kontroll av loggar.

PMO-administratörerna utfärdar behörigheter och inloggningsuppgifter till den elevhälsopersonal som ska ha tillgång till systemet. Varje läsår erbjuds behöriga i systemet en halvdagsutbildning i systemet av PMO-administratörerna. Vid införande av nya tjänster i PMO görs vid behov noggranna riskanalyser tillsammans med kommunens dataskyddsombud och kravspecifikation ställs till leverantören om det anses vara nödvändigt.

Information finns i alla kommunens verksamheter och handlar om allt vi gör, exempelvis om vår personal, våra tjänster, vår ekonomi och det omgivande samhället med medborgare, företag och föreningar. Information är därför en av kommunens viktigaste tillgångar. Tillgänglighet, riktighet, konfidentiellt och spårbarhet är centrala begrepp i arbetet att uppnå en god informationssäkerhet.

Informationssäkerhet handlar om att ge informationen rätt skydd och omfattar:

- Konfidentialitet: Att information skyddas mot obehörig insyn- obehöriga ska inte kunna ta del av personuppgifter. Identifiering av användare i journalsystemet är säker med tvåfaktorsautentisering.
- Åtgärder kan härledas till en användare (spårbarhet) i informationssystem som är automatiserade (loggkontroller)

- Riktighet: Att informationen skyddas mot oönskad förändring, alltså att personuppgifter är oförvanskade.
- Tillgänglighet: Att information görs åtkomlig för behörig personal vid rätt tillfälle. Vårdgivaren ska därmed säkerställa att dokumenterade personuppgifter hos vårdgivaren är åtkomliga och användbara för den som har behörighet.

Smedjebackens kommun har en övergripande rutin gällande informationssäkerhet.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

Så få patienter/elever som möjligt ska drabbas av vårdskador. För att nå det målet behövs en god säkerhetskultur. Alla i verksamheten, tillsammans med patienten/eleven skapar säkerhetskulturen.

En god säkerhetskultur kännetecknas av:

- Ett aktivt arbete med att identifiera risker och skador
- Ett aktivt arbete med att minimera risker och skador
- Ett öppet arbetsklimat där personalen tryggt kan rapportera, diskutera och ställa frågor om säkerhet
- Ett förhållningssätt där man inte skuldbelägger varandra
- En organisation där alla lär av varandra och av negativa händelser som har inträffat och är medvetna om risken för sådana händelser
- En organisation där alla lär av de goda exemplen, där allt gått bra
- En god säkerhetskultur innebär alltså att alla i EMI är medvetna om och vaksamma på de eventuella risker/risksituationer som kan uppstå. Chefer och överordnade har ett avgörande ansvar för att skapa förutsättningar för en god säkerhetskultur.

Även alla yrkesverksamma i organisationen har en viktig roll och ett yrkesansvar. Det ansvaret betyder att alla i EMI följer de rutiner, riktlinjer och arbetssätt som finns i verksamheten.

Upptäcker en medarbetare risk för skador eller om en skada uppstått är det hens skyldighet att snarast anmäla detta som en avvikelse. Det handlar om att synliggöra risker, brister och avvikelser. Det är det bästa sättet för organisationen att synliggöra vilka förbättringsområden och åtgärder som behöver vidtas för att hålla en hög patientsäkerhet och kvalitetssäkra våra processer.

Hela processen med avvikelserapportering, utredning, analys och förslag på åtgärder har som mål att utveckla organisationens kompetens och kunskap, samt att förbättra kvalitet och säkerhet för elev, vårdnadshavare och personal. Detta kräver att alla medarbetare är trygga i att det aldrig är en person som granskas. Det är organisationens rutiner, processer och arbetssätt som granskas. Vi har från halvårsskiftet 2025 digitalt avvikelshanteringssystem i PMO.

Arbetet med säkerhetskultur behöver prioriteras av den hösta ledningen och det behöver vara långsiktigt och uthålligt. Inom hälso-och sjukvården och för EMI handlar det främst om:

- patientens (elevens) säkerhet
- personalens säkerhet
- medicinteknisk säkerhet
- läkemedelssäkerhet
- informationssäkerhet
- brandskydd
- transportsäkerhet

Inom elevhälsan har vi strukturer för dialog och kommunikation. Vi har EMI-träffar ca 2 gånger i månaden, centrala elevhälsoteam (CEHT)- möten där centrala elevhälsan träffas tillsammans med verksamhetschef 1 gång i veckan, APT en gång i månaden och vid behov kan vi skapa ytterligare mötestillfällen för dialog och kommunikation. Under 2025 har verksamhetschefens deltagande på CEHT inte varit optimal och APT har inte heller hållits med regelbundenhet.

Centrala elevhälsan har planeringsdagar tillsammans med verksamhetschefen ca 2 dagar/termin. Syftet med planeringsdagarna är att utveckla, planera och förbättra verksamheten. Det finns ett öppet och tillåtande klimat på arbetsplatsen där utveckling och förbättringsarbete är centrala delar där vi alla vill bidra till utveckling och framåtsträvande. Arbetsmiljöarbete ses som ett dagligt pågående arbete och där varje medarbetare är med och bidrar till en god arbetsmiljö och är medvetna om att vi själva är vår arbetsmiljö. Erfarenheter och olikheter tas tillvara i det dagliga arbetet och elevhälsans personalgrupp hjälps åt.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete. Verksamhetschefen för EMI ansvarar för att egenkontroll av bemanning och resursfördelning sker inför varje läsår och vid behov även under läsåret för att säkerställa en jämn fördelning och bemanning på de olika skolorna utifrån elevantal och eventuella specifika behov på respektive skola. MLA är delaktig i arbetet utifrån patientsäkerhetsarbetet.

Vid nyrekrytering är det av största vikt att försöka rekrytera personer med rätt kompetens och kvalifikationer. Personliga egenskaper väger också tungt. Kompetent personal och att det finns tillräckligt med personal bidrar till ökad patientsäkerhet och högre kvalitet på arbetet. Det bidrar också till att arbetet kan utföras i rätt tid och att stress kan minskas, därmed minimeras risken att fel begås pga. att medarbetare känner sig stressade och inte hinner med sitt arbete. Under 2025 har den skolsköterska som ännu inte är specialistutbildad påbörjat sin vidareutbildning genom att läsa enstaka kurser som ingår i skolsköterskeprogrammet.

Varje år ska en kompetensutvecklingsplan för barn- och elevhälsan upprättas. Verksamhetschefen ansvarar för att planen tas fram i dialog med medarbetarna. Kompetensutvecklingsbehov identifieras per profession och sammanställs i planen. Prioritering och genomförande ska utgå från verksamhetens riskbild, gällande regelverk samt behov som framkommer i uppföljning, avvikelser och egenkontroll. Genomförda kompetensutvecklingsinsatser följs upp och vid behov revideras planen.

Under 2025 skulle centrala elevhälsan läsa Peter Karlssons bok ”Tydlighet, ledarskap & uppmuntran: positivt beteendestöd i klassrummet” som kompetensutveckling i bokcirkelform.

Uppföljningsansvar och tidplan tydliggjordes inte, vilket gjorde att frågan inte drevs vidare. Skolsköterskorna startade en egen kompetenshöjande bokcirkel under hösten, ”Skolsköterskans dokumentation”. Syftet var att lära oss mer om dokumentation, fräscha upp kunskaper vi redan har samt hitta gemensamma sätt och skapa rutiner för en enhetlig och därmed mer patientsäker dokumentation. Detta fortsätter under hela läsåret 25/26. Skolsköterskorna och skolläkaren var på en länsgemensam utbildningsdag i Falun under hösten där vi fick lära oss om Delbart - Polisens material för att förebygga sexualbrott mot barn på nätet, Mini Maria, Hur väcker vi modet att agera-Att möta och bemöta våldsbejakande extremism, Navigera hat och statistik från LUPP och ELSA. Hela (verksamhetschefen deltog inte) centrala elevhälsan var i december på Elevhälsokonferens i Stockholm under två dagar. Det var givande dagar som handlade om utredningen om förbättrad elevhälsa, Våldsförebyggande arbete — Maskulinitetsnormer gift och motgift, Snacka om sjuk, Krishantering i skolan vid allvarliga händelser, Lars Klintwall Centrum för psykiatriforskning på KI pratade om kartläggning av problem/psykiatriska diagnoser, FEA-förebyggande elevhälsoarbete och Vägen genom grundskolan med problematisk skolfrånvaro.

MLA-sköterskan har deltagit på länsträffarna för MLA två gånger/termin där vi också delger varandra tips och idéer samt diskuterar gemensamma direktiv och rutiner som främjar patientsäkerheten.

Patienten som medskapare

Vårdgivaren ska ge patienterna och deras närstående möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet. PSL 2010:659 3 kap. 4 §

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten själv och dess närstående. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

All hälso- och sjukvård inom EMI är ett erbjudande till vårdnadshavare, barn och ungdom, det vill säga att det är frivilligt att delta. Samtycke till vård, undersökning eller behandling sker i de flesta fall muntligt men i vissa sammanhang efterfrågas skriftligt medgivande. Information om EMI och basprogrammet ges på föräldramöten och i direkt kontakt med vårdnadshavare. Det finns även övergripande information om Elevhälsan och EMI på kommunens hemsida. Elevhälsans medicinska insats strävar alltjämt efter ett gott samarbete med vårdnadshavare kring elevers hälsa för bästa möjliga resultat av vård, undersökning och behandling. Utifrån ålder och mognad involveras alltid eleven själv. Eleven/patienten bör alltid informeras om det som rör hen och informationen skall vara anpassad utifrån ålder och mognad.

I skolsköterskan uppdrag ingår det att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Exempel på detta är livsstilsfaktorer som kost, motion, sömnvanor, skärmtid, pubertet och sexualitet samt ANDTS frågor.

Vårdnadshavare kontaktas alltid när man bedömer detta som viktigt, även här i förhållande till elevs ålder och mognad så inhämtas samtycke från elev innan vårdnadshavare kontaktas. Eleven skall ha medinflytande som med tiden eller under vissa omständigheter övergår till ett självbestämmande. Hänsyn tas till sekretess och tystnadsplikt.

En välinformerad patient upplever ofta en större känsla av trygghet och säkerhet. Tolk används alltid när sådant behov finns.

Överföring av hälso- och sjukvårdsjournal till och från skola utanför kommunen eller friskola sker i grundskolan med vårdnadshavares skriftliga medgivande, i undantagsfall kan det fungera med ett muntligt samtycke om det dokumenteras väl.

På gymnasieskolor inhämtas medgivande från eleverna. Överföring av BHV-journal från BHV till EMI ska godkännas av vårdnadshavare.

Alla elever erbjuds enligt lag regelbundna hälsobesök hos skolsköterskan. Hälsobesöken har en stödjande och hälsofrämjande inriktning med fokus på elevens starka sidor. Samtalen förs med en MI-liknande (motiverande samtal) samtalsteknik. Vårdnadshavare inbjuds att närvara/delta vid besöket i förskoleklass. I årskurs 2, 4 och 7 inbjuds inte vårdnadshavare men de får gärna delta på eget initiativ och om man finner detta lämpligt av olika anledningar och att eleven själv godkänner vårdnadshavares närvaro. Hälsobesöket ska vara ett forum där eleven ska kunna prata fritt och obehindrat om sin livssituation och sina levnadsvanor och ställa frågor och då kan det ofta vara positivt om eleverna träffar skolsköterskan själv utan vårdnadshavare, framför allt för de lite äldre eleverna. Information gällande elevens hälsa inhämtas via digitala hälsoenkäter som dels besvaras av vårdnadshavaren dels av eleven själv. Vårdnadshavarenkäterna har begränsad svarsfrekvens tyvärr. Efter hälsobesöket informeras vårdnadshavare vid behov om det som kommit fram vid besöket och om eleven samtyckt till informationsutbytet. Elev och vårdnadshavare är alltid delaktiga när särskilda insatser planeras och genomförs inom EMI. Alla insatser återkopplas och följs upp med vårdnadshavare och elev.

Inför vaccinationer inhämtas vårdnadshavares samtycke digitalt via Bank-ID. Om Bank-ID saknas kan samtycke lämnas skriftligt via en blankett alt muntligt direkt till skolsköterskan tex via telefonsamtal. Vid vaccinationstillfället får vårdnadshavare delta på eget initiativ men bjuds inte in av EMI. Utifrån elevs ålder och mognad kan i vissa fall elev vaccineras utan vårdnadshavares samtycke.

Resultat av basprogrammet

Enligt basprogrammet för EMI så erbjuds hälsobesök i förskoleklass tillsammans med vårdnadshavare, hälsobesök i årskurs 4 och årskurs 7. I årskurs 2 är det ett besök där vi kontrollerar tillväxten. Vaccinationer erbjuds i årskurs 2 (mässling/påssjuka/röda hund), i årskurs 5 (HPV) i två doser varav en på höstterminen och en på vårterminen samt i årskurs 8 (stelkramp/difteri/kikhosta). Vi har god täckning både gällande hälsobesöken och vaccinationerna vilket är väldigt positivt. Vaccinationsstatistik finns på Folkhälsomyndighetens hemsida och i dagsläget gäller den för 2024 (2025 års finns tyvärr inte tillgänglig ännu). När det gäller vaccinationen i årskurs 2 så ligger vi näst bäst i länet på 95,7 % och det är bättre än både rikssnittet och regionsnittet. Vi ligger nästan i topp när det gäller pojkarnas HPV-vaccination (både dos I och dos II) på 88 % (dos I) och 85,3% (dos II). Det är också bättre än både riket och regionen.

Även gällande vaccinationen i årskurs 8 ligger vi riktigt bra till, näst bäst i regionen med 93,7 % och bättre än riket och regionen. Där vi dessvärre har tappat och gått ner i täckning är flickornas HPV-vaccination. Vi har där en täckning på 77,5% (både dos I och dos II). Det är bara Rättvik som ligger sämre till. Rikssnittet ligger på 91% (88% dos II) och regionsnittet 90% (87% dos II). Vi tror att en anledning till detta kan vara att Smedjebackens kommun just den årskullen har ovanligt få flickor, det blir då en stor differens om/när någon tackar nej.

Vi har totalt gett 428 vaccinationer under 2025.

Vi har också haft hälsobesök, sammanlagt 378 besök fördelade på F-klass 103 besök, 107 besök i årskurs 2, 61 i årskurs 4 och 107 i årskurs 7. Här kan det bli lite ”knas” med statistiken eftersom detta är räknat på kalenderår och vi jobbar läsårsvi. Skolläkaren har haft 31 planerade besök. Det har också varit totalt 72 uteblivna besök, alltså bokade tider där elev/vh uteblev.

Det har varit 14 besök gällande mätvärdeskontroller som en tjänst åt BUP. Den besökstypen har minskat då det blivit en ny länsgemensam rutin för detta (tack vara MLA-mötena) där kommunerna gått samman för att få enhetliga regler för att bland annat förbättra patientsäkerheten.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet.

Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Utifrån lagändringen som trädde i kraft den 1 juli 2023 ska elevhälsans kvalitetsarbete ingå i skolans systematiska kvalitetsarbete. Detta var under 2024 ännu inte fullt integrerat. Under 2025 har arbetssättet i huvudsak varit oförändrat, vilket innebär att integreringen fortsatt inte varit genomgående säkerställd på enhetsnivå. Inför 2026 har frågan fångats upp inom förvaltningsledningen och kommer att hanteras genom att en gemensam struktur etableras så att elevhälsans kvalitetsarbete ingår i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och omsätts i skolornas SKA.

Egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll. Egenkontrollen ska göras med sådan frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet.

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Medicintekniska produkter: vågar, blodtrycksmätare	Vartannat åt	Avtal med Medicinsk Teknik på Region Dalarna
Medicintekniska produkter; audiometrar	Varje år	Tekniska Hörselvården på Region Dalarna
Temperatur läkemedelskylskåp samt min- och maxtemperatur	Varje vecka	Skolsköterska
Datumkontroll läkemedel	Vid varje terminsstart, oftare vid behov, tex inför varje vaccinationstillfälle	MLA samt skolsköterskorna
Avvikelsehantering	Kontinuerligt varje månad	Skolsköterskor, MLA, Skolsköterskor, skolläkare. Vb verksamhetschef
Checklista används vid introduktion av nyanställd skolsköterska	När ny skolsköterska anställts	Verksamhetschef enl. checklista, MLA samt skolsköterskor
Avstämning EMI:s årshjul	Görs kontinuerligt vid EMI-mötena samt vid läsårsstart	MLA tillsammans med skolsköterskorna
Hygienrond	1 gång/termin	MLA
Loggkontroller PMO	1 gång/kvartal	MLA

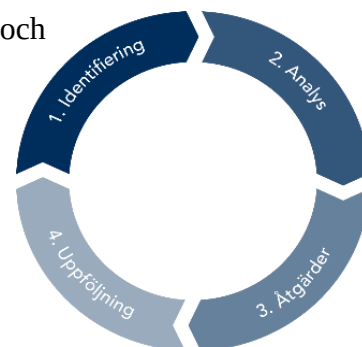
Utifrån utförda egenkontroller, tidigare kvalitetsarbete och utvärderingar kan arbetsprocessen för det systematiska kvalitetsarbetet följa dessa fyra steg:

Identifiering: patientsäkerhetsrisker eller brister uppmärksammas och identifieras. Omfattning och frekvens beskrivs.

Analys: orsaker och koppling till patientsäkerhet analyseras

Åtgärder: åtgärder med koppling till identifierat område beskrivs. Åtgärder kan både vara i form av aktiviteter eller förändringar i struktur, organisation, rutiner och/eller processer.

Uppföljning av åtgärder: här beskrivs hur åtgärder följts upp och hur de återkopplats inom identifierat område.

Vidare beskrivs hur kunskap och lärande har spridits till verksamheten och/eller vårdgivaren. Denna specifika modell har verksamheten ännu inte börjat arbeta utifrån men det betyder inte att vi inte gör ovanstående ändå.

Här har vi våra regelbundna EMI-möten som forum där vi regelbundet och vid behov kan diskutera dessa saker, vi har nu också avvikelshanteringen till god hjälp. Se avsnittet om Avvikelser för de risker och potentiella risker som upptäckts under 2025.

Generella åtgärder för att öka patientsäkerheten

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 2

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå

1. hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår,
2. vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten, och
3. vilka resultat som har uppnåtts.

Detta görs varje år av MLA i samarbete med elevhälsans verksamhetschef, denna föredras sedan också för vårdgivaren under våren.

Övergripande strategiskt arbete för att stärka patientsäkerheten

En tydlig organisation med tydlig ledning och styrning och rätt bemanning är viktigt för patientsäkerheten.

De legitimerade hälso- och sjukvårdsprofessionerna i EMI är ofta ensamma i sin roll på skolan. Det är därför viktigt att det finns tydliga riktlinjer och rutiner så att personalen ges förutsättningar att arbeta på ett likvärdigt och patientsäkert sätt.

Gemensam metodbok och lokala rutiner finns på EMI:s Onedrive/Teamsgrupp för all

EMI-personal att ta del av. Skolsköterskorna träffas regelbundet ca varannan vecka för EMI-möten där även verksamhetschefen närvarar när denne har möjlighet, det har denne dock inte varit under 2025. Här ges tillfälle att dela information, återkoppla avvikelser, implementering av nya rutiner och riktlinjer mm.

Ett par gånger/termin eller vid behov är EMI-mötena förlängda till en halv dag för att arbeta mer riktat med sådant som känns angeläget och behövligt just då, det kan tex röra rutiner och processer.

MLA deltar på regelbundna nätverksträffar med övriga MLA i länet ca två gånger/termin. Där diskuteras länsövergripande gemensamma rutiner, information från tex vårdgrannar (BUP, HAB med flera) delges varandra, gemensam kompetensutveckling kan planeras, utbyte av erfarenheter, PMO och dokumentationsrutiner med mera. Dessa träffar upplevs vara givande och viktiga för alla deltagare för att så långt som möjligt skapa samsyn och gemensamma arbetssätt i länet där det är möjligt. Åtminstone vid hälften av gångerna deltar även Junia Joffer, Folkhälsoanalytiker och utredare vid Hållbarhetsavdelningen, Avdelning för hälsofrämjande och hållbar utveckling, Region Dalarna. Hon är den som bistår EMI när det gäller de digitala hälsoenkäterna (ELSA) och som sammanställer och analyserar resultaten.

Arbetet gällande ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, patientsäkerhet och processtyrning har till viss del pågått under 2025.

Gällande det systematiska kvalitetsarbetet innebär lagändringen att elevhälsans kvalitetsarbete ska ingå i skolornas systematiska kvalitetsarbete. Detta var under 2024 ännu inte fullt integrerat på enhetsnivå.

Under 2025 har frågan uppmärksamats och arbetet har påbörjats, men en gemensam och likvärdig struktur har ännu inte varit fullt genomförd i samtliga skolenheter. Förvaltningsledningen kommer därför att fastställa och implementera en gemensam struktur inför 2026, med tydlig ansvarsfördelning och återkommande uppföljning inom huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Skolsköterskorna och MLA har ett medvetet och aktivt deltagande i att upptäcka och rapportera avvikelser regelbundet.

Här finns det förbättringspotential då verksamheten skriver allt för få avvikelserapporter som det ser ut nu. Avvikelser ska inte ses som något negativt utan tvärtom som något positivt då det ger möjlighet till förbättringar och utveckling av verksamheten. Avvikelsena tas upp på EMI-möten för information och reflektion i syfte att lära av de fel som uppkommit eller brister/risker man sett med målet att de inte ska uppkomma igen. Här ser vi en tydlig förbättringspotential nu när har fått ett digitalt system.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts.

Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

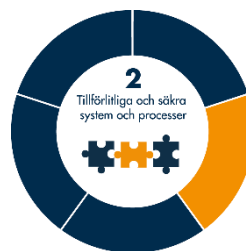

Har vården varit säker

Vården har varit säker och inga vårdskador har inträffat under året.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejaskas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Hur tillförlitliga är arbetsprocesser och system?

Genom att verksamheten har tydliga rutiner för arbetsprocesserna med lagstadgat basprogram för vad EMI ska erbjuda elever i olika årskurser och enkla och tydliga egenkontroller så bedöms EMI arbeta utifrån ett högt patientsäkerhetstänk. Genom att använda journalsystemet PMO kan vi på ett säkert och överskådligt sätt lägga in bevakningar på elever. Det finns i journalsystemet flera larmfunktioner som påminner om att uppföljning av en elev ska ske. Det gör att risken för att missa uppföljning av elever minimeras.

Dock behöver ledningssystemet och övergripande arbetsprocesser ses över och förbättras. Vi kan se att samarbetet med vårdgrannar inte fungerar optimalt till exempel nu när det öppnat flera privata BUP-mottagningar runt om i länet och de inte riktigt vet våra rutiner för att i vissa fall underlätta för deras patienter i fråga om kontroller mm.

Familjehemsplacerade barn/elever riskerar att falla mellan stolarna då rutinerna när de eleverna skrivs in/påbörjar skolgången hos oss inte riktigt fungerar.

Samma sak gäller elever med någon form av skyddade personuppgifter, där ser vi en risk eftersom systemen som används inte bedöms riktigt säkra.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Är vården säker idag

Verksamheten anser att man under 2025 kunnat bedriva en säker och trygg vård. Bemanningen under 2025 har bestått av fullt tillsatta skolskötersketjänster. I några fall har tjänstgöringsgraden varit deltid, vilket periodvis har påverkat tillgängligheten men inte bedömts äventyra patientsäkerheten. Sammantaget bedöms verksamheten ha kunnat bedriva en säker och trygg vård under året. Verksamheten har hunnit med det lagstadgade basprogrammet för EMI samt vaccinationer enligt vaccinationsprogrammet på ett betryggande sätt. Vi har också haft olika typer av hälsofrämjande - och förebyggande arbete på gruppnivå i olika årskurser. Vi har haft tillgång till skolläkare på 10 % som vi brukar.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Rutiner för att identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten

Skolsköterska och skolläkare ansvarar för att identifiera och rapportera risker, som kan innebära risk för tillbud, till verksamhetschefen och MLA. Här behöver vi bli bättre.

Förhoppningen är att inrapportering av risker och/eller väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts ska öka så att förebyggande insatser kan sättas in innan det leder till ett tillbud, risker för vårdskador eller händelser som har eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

I vilken mån förbättras system och arbetssätt utifrån tillgänglig information?

Arbetet med gemensamma riktlinjer och rutiner behöver fortsätta. Trots att riktlinjer och rutiner och är väl kända för samtlig personal inom elevhälsans medicinska insats så behövs en ständig uppdatering och ett arbete kring dessa och att vi håller diskussionerna levande. Detta arbete behöver samtlig personal vara delaktig i för att följsamheten ska vara god.

Skolsköterskorna upplever att deras uppdrag lokalt på skolan inte är tydligt. Förbättrad förståelse och respekt för skolsköterskans uppdrag behövs på skolorna. Det handlar om skolsköterskans uppdrag generellt och att skolpersonal kan ha förväntningar på skolsköterskan som inte är möjliga utifrån det uppdrag EMI har i lagstiftningen. Det är inte ovanligt att skolpersonal är av den uppfattningen att EMI är en slags ”minivårdcentral” och att EMI därmed bör kunna utföra den typen av arbete. Här kan det bli ”krockar”. Det handlar också ofta om inflyttade elever som är familjehemsplacerade och/eller har skyddad identitet av något slag. Dessa elever är de som mest riskerar att ”hamna mellan stolar” så att de riskerar att inte få de hälsobesök, vaccinationer och kontroller som alla elever har rätt till. För att skolsköterskan i möjligaste mån ska kunna tillgodose detta behövs vetskap om att eleverna finns och hur det specifika ärendet ska hanteras.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Avvikelser mäts kontinuerligt för att upptäcka och åtgärda systemfel. Bedömning görs om det har inneburit en vårdskada. Skolsköterskor och skolläkare ska rapportera till MLA, som utreder händelsen. Detta rapporteras sedan till verksamhetschef om det anses finnas behov av det och återkopplas till rapportör gällande bedömning och åtgärder utifrån händelsen som skett. Resultat och åtgärder återförs till verksamheten för att förebygga eventuella vårdskador och för att utveckla organisationens kompetens och kunskap, samt att förbättra kvalitet och säkerhet för elev, vårdnadshavare och personal.

Under 2025 har fyra avvikelserapporter skrivits i vår verksamhet. De har alla handlat om brister på organisationsnivå/annan huvudman/annan instans. Berörd instans/huvudman är informerad.

Kategori	Allvarlighetsgrad	Händelse
Organisation/annan instans	4-katastrofal	Elevinläsning från Schoolsoft fungerade inte alls vid läsårsstart, höstens arbete försenades med flera veckor
Vårdkedjebrist/bristande information/annan huvudman	2-måttlig	Bristfällig journalrekvisition inkom från gymnasieskola
Organisation/rutiner/annan instans	2-måttlig	Post med känsliga elevuppgifter hamnade hos annan kommunal instans och

		öppnades och skannades i deras system
Organisation/annan huvudman	1-mindre	Vårdgranne skickade ofullständigt adresserad post, hamnade hos oss men skulle till annan instans

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 och 6§, 7 kap 2 § p 6,

Vårdgivare ska ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet. Inkomna rapporter, klagomål och synpunkter ska sammanställas och analyseras för att vårdgivaren ska kunna se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Institutionen för vård och omsorg, IVO har upprättat rutiner för klagomålshantering.

Dessa innebär att vårdgivaren är den som i första hand ska ta emot och besvara patienters och närståendes klagomål och synpunkter på verksamheten. Klagomål och synpunkter på verksamheten från vårdnadshavare, elever eller allmänheten kommer via kommunens klagomålshanteringssystem direkt till MLA/verksamhetschef. På Smedjebackens kommuns hemsida finns rutiner beskrivna och blankett för Klagomålshantering. Avvikelse, klagomål och synpunkter tas om hand, besvaras och bemöts av verksamhetschef/MLA och tas vid behov vidare till berörd person. De avvikelser och klagomål som inkommit under året redogörs och klassificeras i patientsäkerhetsberättelsen som sedan vårdgivaren årligen får ta del av. Skriftlig rutin för detta finns i verksamheten. Alla inkomna klagomål och synpunkter ska skriftligen besvaras och sedan diarieföras. Inget klagomål har inkommit under 2025.

Patientnämnderna ska huvudsakligen hjälpa och stödja så att de som lämnat klagomål eller synpunkter får svar från vårdgivaren.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

Kommer verksamheten att arbeta patientsäkert i framtiden?

Eftersom EMI-professionerna ständigt arbetar utifrån säkerhet och trygghet för våra elever, följer upprättade rutiner och riktlinjer för verksamheten samt att vi anpassar oss och är flexibla utifrån behoven hos den elev vi möter så anser vi att vi även fortsättningsvis kommer kunna arbeta på ett patientsäkert sätt. Detta såvida inte yttre, oförutsedda extraordinära händelser inträffar som påverkar möjligheterna att utföra våra arbetsuppgifter på ett för eleverna säkert och tryggt sätt. I takt med att världen, samhället och vården förändras och utvecklas så behöver EMI:s arbetssätt också göra det.

Rutiner och processer uppdateras kontinuerligt och hela EMI försöker arbeta på ett enhetligt sätt och följa de rutiner och arbetssätt som finns i verksamheten.

Verksamheten arbetar återkommande med utveckling och försöker hitta säkra och effektiva arbetssätt för dokumentation i journalsystemet PMO, även för att det ska dokumenteras på ett samstämmigt och enhetligt vis. Hälsosamtal sker med utgångspunkt från de svar elever lämnat i den digitala hälsoenkät som de besvarat. I F-klass hjälper vårdnadshavare elev att fylla i enkät. Även vårdnadshavares enkätsvar inkommer digitalt och beaktas vid hälsosamtalen. Utvalda delar från hälsoenkäterna sammanställs och utvärderas på lokal och regional nivå av folkhälsoanalytiker och utredare på Region Dalarna och frågorna i hälsoenkäterna utvärderas och granskas av på området kunniga personer så att frågorna är utifrån vetenskaplig praxis och ställda på rätt sätt.

I tider av en rörig omvärld där mycket händer och kan hända på kort tid som kan ändra förutsättningarna och förhållandena för vårt samhälle, våra elever och vår verksamhet så behöver vi vara förberedda på att ändra utgångspunkt och verksamhet utifrån de bedömningar som samhället och omvärlden kräver av oss. Det har vi till viss del fått öva och träna på i skarpt läge i samband med covidpandemin och vår omställning då fungerade mycket väl så en omställning utifrån andra behov ser vi framgent också kan fungera. Om det vid extrema händelser uppkommer behov av att förändra EMI-verksamheten på något sätt så får vi snabbt ställa om och skaffa oss den kompetens som eventuellt behövs för att på de vis som anses nödvändiga finnas där för våra elever.

Mål och strategier för kommande år

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är målet för all hälso- och sjukvård en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med utgångspunkt från forskning och beprövad erfarenhet. För EMI är det övergripande målet att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av skolsköterskor och skolläkare med hög kompetens och en stark vilja att göra gott.

Verksamheten kommer att fortsätta arbeta med att erbjuda vaccinationer, hälsosamtal och medicinska hälsokontroller enligt EMI:s basprogram utifrån de lagar, rutiner, processer och arbetssätt som finns för verksamheten. EMI avser också fortsättningsvis att bedriva viss gruppverksamhet, genomföra kontinuerlig kompetensutveckling samt fortsätta utveckla samverkan med elever och vårdnadshavare samt med rektorer, specialpedagoger och övrig skolpersonal ute på skolorna.

Verksamheten har identifierat följande mål för patientsäkerhetsarbetet under 2026:

- Vi fortsätter kompetensutveckla oss gällande Skolsköterskans dokumentation under året.
- Rutinen för elever med skyddade personuppgifter behöver omarbetas då den inte är optimal och risk finns för att hantera dessa ärendet felaktigt. Felhantering kan innebära stora risker för elev. Detta gäller inte EMI endast utan även skolan och skoladministrationen.
- Rutinen för hantering av familjehemsplacerade elever behöver också ses över och omarbetas då vi sett att den är bristfällig och inte fungerar som det är tänkt.
- E-tjänst för specialkost infördes till höstterminens start 2025. Relativt omgående identifierades brister som kräver revidering av rutin och arbetssätt ur patientsäkerhetsperspektiv. Åtgärdsarbete har initierats 2026.

Sammanställning av anmälda kränkningar/incidenter av barn och elever, enligt 6 kap. Skollagen mars 2026

Arbetsutskottets beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås godkänna den upprättade rapporten för mars 2026.

Ärendebeskrivning

Denna rapport sammanfattar och analyserar kränkande behandling och incidenter som anmälts under perioden 1–31 mars 2026.

Totalt antal ärenden: 101
Antal anmälda ärenden: 47
Ärenden från tidigare: 54
Andel i grundskolan: 99%
Andel i förskolan: 1%

Anmälningar om kränkningar/incidenter, jämförelse över åren:

Månad	2026			2025			2024		
	Totalt	Nya	Avslutade	Totalt	Nya	Avslutade	Totalt	Nya	Avslutade
Januari	93	56	25	101	53	24	108	61	31
Februari	108	41	54	94	17	45	127	50	64
Mars	101	47	42	86	37	31	96	33	49
April				84	29	32	74	27	36
Maj				89	37	35	86	48	27
Juni				74	20	52	67	8	48
Juli				22	0	0	20	1	2
Augusti				38	16	6	44	26	23
September				103	71	53	95	74	29
Oktober				101	51	48	121	55	67
November				101	53	46	108	54	42
December				99	44	62	112	46	64

Nedanstående tabell visar fördelningen av de registrerade kränkningarna i olika kategorier:

Kategori av kränkning (%)	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni
Fysisk	26,73	30,3	31,53			

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

Kategori av kränkning (%)	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni
Verbal	22,77	29,55	23,42			
Trakasserier	24,75	18,94	18,92			
Psykosocial	10,89	6,82	9,91			
Text/bild	2,97	2,27	2,7			
Diskriminering	8,91	6,82	8,11			
Sexuella trakasserier	0	2,27	0,9			
Ej angivet	2,97	3,03	4,5			

Skillnaderna i rapporterade incidenter mellan olika skolor kan sammanfattas enligt följande:

Skola	Jan(%)	Feb	Mars	April	Maj	Juni
Haggeskola F-6 (~126)	0	2,22 (2)	7,59 (6)			
Kyrkskolan 4-9 (~155)	5,17% (3)	16,67 (15)	10,13(8)			
Vads skola F-3 (~106)	3,45% (2)	3,33 (3)	1,27(1)			
Bergaskolan 7-9 (~258)	62,07% (36)	55,56 (50)	50,63 (40)			
Rödaberga F-6 (~311)	18,97% (11)	17,78 (16)	20,25(16)			
Vinsboskolan (~184)	10,34% (6)	4,44 (4)	10,13 (8)			

Förskola	Jan (%)	Feb	Mars	April	Maj	Juni
Hagge förskola (~30)	20% (1)	0	0			
Harnäs förskola (~32)	0	0	0			
Sagans förskola (~40)	0	0	0			
Skogsgläntan (~39)	0	0	0			
Fridhems fsk (~57)	0	0	0			
Strandängen (~124)	80% (4)	0	0			
Solhyttans fsk (~70)	0	0	0			
Lillgårdens fsk (~28)	0	0	100 (1)			

Analys:

Analysen av inkomna ärenden under mars 2026 visar att den totala nivån av anmälda kränkningar och incidenter har ökat jämfört med motsvarande period föregående år och nu ligger i nivå med 2024. Detta kan indikera att den nedgång som noterades under 2025 var tillfällig och att verksamheten åter befinner sig på en högre och mer stabil nivå av rapporterade händelser.

En central iakttagelse är att en stor andel av de aktuella ärendena utgörs av pågående ärenden från tidigare perioder. Tillsammans med det faktum att antalet nya ärenden överstiger antalet avslutade under månaden, pekar detta på en växande ärendebalans. En sådan utveckling riskerar att påverka

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

handläggningstiderna negativt och kan i förlängningen begränsa verksamhetens möjligheter att arbeta skyndsamt och systematiskt med utredning, åtgärder och uppföljning.

Vidare framgår att nästan samtliga rapporterade incidenter återfinns inom grundskolan, medan förskolan endast står för en marginell andel. Detta kan spegla faktiska skillnader i förekomst, men kan även indikera skillnader i rapporteringsbenägenhet mellan verksamhetsformerna.

Analysen visar också att ärendena är ojämnt fördelade mellan skolorna. En enskild högstadieskola står för cirka hälften av samtliga rapporterade incidenter under mars månad. Denna koncentration tyder på att det finns lokala faktorer som påverkar nivåerna, såsom elevsammansättning, organisatoriska förutsättningar eller rapporteringskultur. Oavsett orsak innebär det att behovet av riktade insatser till berörd enhet är särskilt angeläget.

När det gäller typen av kränkningar framträder en ökning av fysiska incidenter, som utgör den största andelen av anmälningarna. Detta kan vara en indikation på en ökad konfliktnivå mellan elever, vilket ställer krav på förstärkta förebyggande insatser, ökad vuxennärvaro samt utvecklade arbetssätt för att hantera konflikter i ett tidigt skede.

Sammantaget visar analysen att situationen präglas av en något förhöjd nivå av ärenden, en växande ärendebalans samt en tydlig koncentration till vissa verksamheter. Utvecklingen understryker behovet av både övergripande och riktade åtgärder, där fokus bör ligga på att stärka det förebyggande arbetet, säkerställa likvärdig rapportering samt förbättra förutsättningarna för en effektiv och rättssäker handläggning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Sammanställning kränkningar mars 2026 (2026/54:x)

Familje- och utbildningsnämnden

Verksamhetsbesök vid grundskolan den 23 april

Förslag till beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås lägga ärendet till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Familje- och utbildningsnämndens politiker inbjöds till uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet för grundskolan den 23 april 2026.

Dagen gav möjlighet att följa upp hur det systematiska kvalitetsarbetet faller ut i praktiken inom våra verksamheter.

Huvudtemat som behandlades under dagen var trygghet och studiero samt hur våra verksamheter arbetar med DraftIT.

Frågor från förvaltningschefen:

1. Upplever du/ni att det främjande förebyggande trygghetsarbetet är förankrat i verksamheten?
2. Oavsett svar på frågan ovan – hur yttrade det sig?
3. Hur upplever du/ni att arbetet med DraftIt fungerar i verksamheten?
4. Oavsett svar på frågan ovan – hur yttrade det sig?
5. Har ni några goda exempel som ni särskilt vill lyfta från den verksamhet ni besökte (ex arbetssätt, insatser, resonemang etc.)

Sammanfattning av svaren på frågorna:

Trygghet och studiero

Uppföljningen visar en samstämmig bild av att det främjande och förebyggande trygghetsarbetet är väl implementerat. Arbetet kännetecknas av:

- Tydliga rutiner och strukturer, såsom trygghetsteam och konsekvenstrappor.
- Hög vuxennärvaro och ett aktivt relationsskapande arbete.
- Snabb hantering av incidenter i ett tidigt skede.
- Elevdelaktighet genom exempelvis barnråd och gemensamt framtagna ordningsregler.

Flera konkreta arbetssätt bidrar till studiero, såsom strukturerade lektioner, lässtunder och tydliga förväntningar på eleverna. Sammantaget beskrivs verksamheterna ha en positiv och inkluderande kultur.

Arbetet med DraftIT

Systemet används i verksamheterna och styrkor som lyfts är tydliga rutiner och möjligheten till snabb hantering av ärenden.

Samtidigt framkommer följande utvecklingsområden:

- Osäkerhet finns kring när ärenden ska avslutas.
- Svårigheter att dokumentera händelser med yngre barn.

Det finns även indikationer på att incidenter hanteras direkt i verksamheten utan att registreras, vilket kan påverka den samlade bilden.

Sammanfattning

Uppföljningen visar att trygghetsarbetet är väl förankrat i verksamheterna och genomsyrar det dagliga arbetet. Personalens närvaro, tydliga strukturer och elevdelaktighet framhålls som centrala framgångsfaktorer.

Arbetet med DraftIT upplevs i huvudsak fungera väl, men vissa utvecklingsbehov har identifierats, särskilt avseende administration samt tydlighet kring ärendehantering.

Beslutsunderlag

.

Maria Ronsten
Förvaltningschef

Beslutet ska skickas till

.

Sammanställning av gruppdiskussioner 23 april 2026

Familje- och utbildningsnämndens politiker inbjöds till uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet för grundskolan den 23 april 2026.

Dagen gav möjlighet att följa upp hur det systematiska kvalitetsarbetet faller ut i praktiken inom våra verksamheter.

Huvudtemat som behandlades under dagen var trygghet och studiero samt hur våra verksamheter arbetar med DraftIT.

Frågor från förvaltningschefen:

1. Upplever du/ni att det främjande förebyggande trygghetsarbetet är förankrat i verksamheten?
  - Absolut
  - Ja, verkligen. Allt bygger på trygghetsarbete och studiero.
  - Absolut, det kan man se på flera olika områden i verksamheterna.
  - Ja, verkligen
  - Ja
2. Oavsett svar på frågan ovan – hur yttrade det sig?
  - Trygghetsteamet gör ett bra förebyggande jobb.
  - Studiecoach som hjälper till från start.
  - Man tar problem som uppstår direkt så det inte utvecklar sig till större saker.
  - Har utarbetat en konsekvenstrappa vid kränkningar från det lindriga till det mer allvarliga. Man tar också in elevernas egna åsikter om trygghet och otrygghet.
  - Tät personalnärvaro. Många vuxna bland de små barnen. Samarbete med AME. Två praktikanter som hjälper både i köket och med aktiviteterna. (Sagan)
  - Trygghetsteamet består av personal från högstadiet, mellanstadiet, fritids och rektor (Vinsbo)
  - Harnäs; Positiv anda bland personalen.
  - Har tränat inrymning med barnen så det blev som en lek.
  - Hagge: Eleverna är delaktiga i beslut omkring lugn och studiero.
  - Lässtund 20 minuter varje morgon för eleverna.
  - Det genomsyrade de olika delarna av verksamheten. Alla involverades – alla led.
  - Barnråd
  - Trygghetsvandringar
  - Alla lyssnas på
  - Trygghetsteam som träffar rektorerna varje vecka.
  - Återupptagande av Kamratstödjare.
  - Genomsyrar hela arbetet.

3. Hur upplever du/ni att arbetet med DraftIt fungerar i verksamheten?
  - Väldigt bra. Det finns personer med språkkunskap vid kontakt med föräldrar. Ett litet problem är hanteringen – tar tid med registrering.
  - Fungerar väl.
  - Många snabba utredningar vilket gör att de flesta incidenterna går att lösa snabbt är en förklaring till varför det finns relativt få ärenden inskrivna i DraftIT.
(Vinsbo)
  - En styrka är Trygghetstrappan; klasslärare – trygghetsteam – rektor.
  - Det fungerar bra. Personal är positiv till systemet.
  - Det finns en osäkerhet kring bedömning av när olika ärenden ska avslutas.
  - Svårt att få små barn att beskriva händelser.
4. Oavsett svar på frågan ovan – hur yttrade det sig?
  - Man besöker biblioteket/Haket som samtalar med Maria.
  - Tydligt hur man agerar vid kränkningar. Kopplar in trygghetsteamet.
  - Flera incidenter inrapporterade
  - Jobbar förebyggande och proaktivt
  - Mindre klasser på 15-16 elever har varit framgången.
  - Få barn som kräver speciella resurser
  - Systemet används och är enklare för personalen
  - Personalen bemödar sig verkligen att ”läsa” barnen och ställa frågor för att underlätta.
5. Har ni några goda exempel som ni särskilt vill lyfta från den verksamhet ni besökte (ex arbetssätt, insatser, resonemang etc.)
  - Många vuxna på rasterna är bra.
  - Personal som talar de flesta språken.
  - Minska kränkning tas omhand direkt.
  - Snällhetsbänken
  - Kompisbänken
  - Lärare och rektor tyckte det var roligt att höra att politikerna får del av incidenter och att Maria förklarar för nämnden vad stora förändringar beror på.
  - En politiker pratade med en lärare som haft sina barn i Ludvika och skillnaden på verksamheterna är som natt och dag. Där finns mobbning mm. Det finns inte på Rödaberga längre pga att man tar tag i problemet från start innan det blir en stor sak.
  - Bra med många vuxna i skolan; städpersonal, matpersonal, assistenter, praktikanter mm.
  - Viktigt att eleverna vet vad som förväntas av dem på varje lektion i respektive ämne.

- Framhåller vikten av de praktiska ämnena. T ex två lärare i musik gav en stor förändring.
- Försöker visa konkret istället för att bara läsa om hur man bygger en bro.
- Vid dålig ordförståelse har man mer högläsning och förklarar ords betydelse.
- Lära ut studieteknik.
- Två studios för barn med särskilda behov.
- Fungerar mycket bra med HVB-hemmet.
- Personal som har jobbat tidigare i Ludvika upplever att skolan är lugnare och ett trevligare ställe att jobba på. Bättre språkbruk – bra arbetsmiljö
- Resurser med invandrarbakgrund i köket och förskola
- Arbete om tacksamhet pågår. En björk stod i klassrummet och eleverna gav förslag på hur man upplever tacksamhet genom att skriva på olika papper, typ löv, som hängs upp i trädet.
- Förslag på **lugn och studiero** som lärare och elever kommit överens om.
- Trappan – planering av dagen på tavlan tillsammans.
- Inte prata direkt ut, utan räcker upp handen.
- Om eleven visste svaret snabbare än andra elever – fråga om alla är klara.
- När elev och läraren vill få tyst – håll upp ett finger.
- Om eleven vill ha uppmärksamhet av läraren när hon är upptagen så går dem fram och lägger handen på lärarens axel.
- Delaktighet trots den låga åldern.
- Väntar in alla – komma ikapp.
- Man vill ”sjösätta” * Kamratstödjare,*fler PRO som finns till hands,
* Kafé frukost, många som inte äter hemma.

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 50

Dnr 2026/00142

**Verksamhetsbesök vid grundskolan den 23 april -
Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)**

Arbetsutskottets beslut

Ärendet lämnas öppet till nämnden.

Ärendebeskrivning

Familje- och utbildningsnämndens politiker inbjuds till uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet för grundskolan den 23 april 2026.

Dagen ger möjlighet att följa upp hur det systematiska kvalitetsarbetet faller ut i praktiken inom våra verksamheter.

Huvudtemat som behandlas under dagen är trygghet och studiero samt hur våra verksamheter arbetar med DraftIT. Ärendet kompletteras med handlingar efter den 23 april.

Beslutsunderlag

.

Familje- och utbildningsnämnden

Ekonomisk rapport t o m april 2026

Förslag till beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås godkänna upprättad ekonomisk rapport för april 2026

Ärendebeskrivning

	Periodbud.	Utfall	Avvikelse	Budget, Helår	Prognos, Helår	Avvikelse
Intäkt.	-8 890	-13 357	4 467	-26 641	-31 687	5 046
Kostn.	110 540	107 738	2 802	334 311	337 357	-3 046
Netto	101 650	94 381	7 269	307 670	305 670	2 000

Uppföljning per verksamhet:

Prognos för året visar ett **överskott på 2 000 tkr.**

Förvaltningsövergripande verksamhet: Redovisar ett överskott på 500 tkr. Överskottet beror på högre intäkter och lägre kostnader för interkommunala ersättningar till/från andra kommuner. Elevhälsan har vakant tjänst som redovisar överskott. Under 2026 har ansökningar skickats in avseende Stärkt kunskapsutveckling i skolan och kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan. Detta bedöms vara positivt både för ekonomin och verksamheternas utveckling. Det utökade statsbidraget för Stärkt kunskapsutveckling samt statsbidrag för inköp av läromedel kommer att fördelas ut till de berörda verksamheterna. Det finns ett förslag att fr o m 260701 sänka avgifterna inom förskola och fritidshem genom maxtaxan. Kommunerna kompenseras genom att statsbidraget för maxtaxan förstärks. I dagsläget är det oklart hur detta påverkar intäkterna för 2026.

Utbildningsområden: Förväntas redovisa ett nollresultat. Prognosen för 2026 är att alla områden håller sina tilldelade budgetar. Statsbidragen för 2026 kommer att användas inom utbildningsverksamheten enligt gällande villkor. Statsbidraget för inköp av vissa läromedel är beviljat även för 2026 och uppgår till ca 520 tkr. Året lönerevision är klar och påverkar därför inte prognosen.

Individ- och familjeomsorg: Prognosen för helåret visar ett överskott på 1 500 tkr. Hög personalomsättning gör att barn- och familjeenheten eventuellt behöver ta in konsulter. Överskottet för de första fyra månaderna är ej nyttjade medel från förfogande medel inom Individ- och familjeomsorgen. Under januari - april har endast en ny placering tillkommit

inom barn- och ungdomsvården, ingen ny placering inom området skadligt bruk och beroende, vilket ger ett överskott med 1 000 tkr. Kostnaden för placeringarna är **väldigt osäkra** och prognosen kommer att ändras under året. Det ekonomiska biståndet ligger något högt, men bedöms i nuläget rymmas inom budgetramen.

	2024-11	2025-04	2025-10	2026-02	2026-03	2026-04
Antal familjehemsplacerade bou:	18 st 0 st	16 st 1 st	12 st 1 st	13 st 0 st	13 st 0 st	13 st 0 st
Antal HVB-placerade bou:	1 st	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st
Antal Stödboende bou:		1 st	0 st	0 st	0 st	
Antal missbruksplaceringar:	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st
Antal placeringar vuxna:	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st
Antal hushåll ekonomiskt bistånd:	100 st	112 st	100 st	98 st	96 st	102st

Vidtagna / Planerade åtgärder och effekter av dessa:

Förvaltningsövergripande verksamheter samt individ- och familjeomsorgen beräknas i dagsläget redovisa ett överskott. Det pågår ett arbete med att minska kostnaden för det ekonomiska biståndet. Målet är att genom ett systematiskt arbetssätt hjälpa människor så effektivt och snabbt som möjligt till en situation som innebär att de kan klara sig utan fortsatt hjälp. Det pågår ett arbete med att se över dimensioneringen av vår utbildningsverksamhet med anledning av att det de senaste åren fötts färre barn.

Hot / Möjligheter:

Hög personalomsättning inom barn- och familjeenheten gör att konsulter eventuellt behöver tas in under sommaren och hösten, vilket kan leda till extra kostnader inom IFO. Det ekonomiska biståndet är fortfarande högt men ryms än så länge inom budgeten. De avsatta förfogandemedlen finns som en möjlighet för händelser som vi för närvarande inte känner till. Statsbidragen från Skolverket är en möjlighet att göra riktade insatser kopplade till de fokusområden som statsbidragen kan användas till.

Det är beslutat om en förändring i förordningen om statsbidrag till de kommuner som tillämpar maxtaxa. 1 juli 2026 införs ett fribelopp för inkomster i barnomsorgstaxan. Detta kommer att medföra att intäkterna för barnomsorg (förskola och fritidshem) minskar för förvaltningen med ca 900 tkr för 2026. Statsbidraget kommer också att förstärkas med 1 miljard för 2026. Det går i dagsläget inte att säga hur mycket av det utökade bidraget som Smedjebacken och vår förvaltning får ta del av.

Samtliga arbetsplatser i familje- och utbildningsförvaltningen arbetar med att ha en bra arbetsmiljö utifrån "Sunt arbetslivs friskfaktorer". Detta är en viktig framgångsfaktor för att kunna behålla kompetenta medarbetare samt för att rekrytera nya och för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Helena Bergh
Ekonom

Beslutet ska skickas till
"[Skriv text här]"

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 51

Dnr 2026/00006

Ekonomisk rapport 2026

Arbetsutskottets beslut

Ärendet lämnas öppet till nämnden.

Ärendebeskrivning

Då april månad ännu inte är slut, kan en ekonomisk rapport inte lämnas till arbetsutskottet.

Beslutsunderlag

.

§ 52

Dnr 2024/00342

Framtidsspaning Förskola och Skola 2024-2034 - Dimensionering av förskoleplatser

Arbetsutskottets beslut

Familje- och utbildningsnämnden föreslås besluta

att Sagans förskola i ett första skede minskar sin kapacitet från tre avdelningar till två avdelningar från 2026-08-01,

att från 2027-08-01 avveckla de kvarvarande två avdelningarna på Sagans förskola inklusive OB-verksamheten.

Familje- och utbildningsnämnden föreslås besluta om förtur till förskoleplatser på Skogsgläntans förskola och Strandängens förskola för de barn som idag har en plats på Sagans förskola från 2026-05-13—2027-07-31. Turordningen av platser bedöms utifrån avstånd till hemmet.

Familje- och utbildningsnämnden föreslås besluta att Fridhems förskola minskar sin kapacitet från fyra till tre avdelningar från 2026-08-01.

OB-verksamheten kommer att erbjudas på Fridhems förskola från 2027-08-01.

Ärendebeskrivning

Familje- och utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att presentera ett förslag gällande dimensionering av förskoleplatser i Smedjebackens kommun. Prognoserna framåt visar ett sjunkande födelse- och barnantal i kommunen baserat på SCB:s uppskattade siffror alternativt ett förväntat födelsetal på 60 barn/år (beräknat på 2025 års födelsetal som var 58 barn i kommunen enl. SCB:s statistik). Oavsett utfall kommer förvaltningen behöva möta upp förändringen och anpassa antalet förskoleavdelningar till det behov som finns.

I det centrala området finns fyra förskolor, Skogsgläntans förskola med tre avdelningar, Sagans förskola med tre avdelningar inkl. OB-verksamhet, Fridhems förskola med fyra avdelningar samt Strandängens förskola med åtta avdelningar.

Skogsgläntans förskola har genomgått renoveringar på alla avdelningar under en treårsperiod och arbete med att renovera personalutrymmen pågår.

Fridhems förskola har genomgått renoveringar under en tioårsperiod då de senaste två avdelningarna färdigställdes under 2024 och 2025. Det pågår även ett arbete med personalutrymmena samt gemensamma ytor som korridor och lekhall och det förväntas vara färdigställt till höstterminen 2026

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

då det görs i etapper. Under sommaren kommer yttertaket att bytas. På Fridhems förskola finns ett tillagningskök i fint skick.

Strandängens förskola är kommunens nyaste förskola med hög standard gällande både inommiljön på avdelningarna och gemensamma utrymmen samt i tillagningsköket.

Sagans förskola har verksamhet på tre avdelningar inklusive OB-verksamhet. Lokalerna är i stort behov av renovering och saknar tillagningskök. Maten tillagas i det närliggande köket på Vinsboskolan och levereras till förskolan där personalen själva behöver utföra en del av momenten kring mathanteringen.

Förslag

Med detta som bakgrund föreslås att Sagans förskola i ett första skede minskar sin kapacitet från tre avdelningar till två avdelningar. Lokalerna är i dåligt skick och mathanteringen innebär merarbete både för Vinsboskolans kök i form av leveranser mellan byggnader samt för förskolans personal som själva ombesörjer delar av mathanteringen. Antalet placerade barn visar på en möjlighet att från höstterminen 2026 genomföra nedstängningen av en avdelning. Verksamheten bedrivs ytterligare ett läsår för att från och med 1 augusti 2027 stänga de kvarvarande två avdelningarna inklusive OB-verksamheten.

Parallellt med detta minskas även med en avdelning på Fridhems förskola, även detta från höstterminen 2026. I och med detta skapas utrymme i lokalerna för att från höstterminen 2027 flytta OB-verksamheten hit i samband med nedstängningen av Sagans förskola.

I och med detta har förvaltningen uppnått behovet av att minska med två avdelningar per år under budgetåren 2027 och 2028.

För att kunna genomföra förslaget stoppas intaget till Sagans förskola och under vårterminen 2026 erbjuds enbart barn med antingen OB-behov och/eller syskonförtur en placering på förskolan. Samma sak gäller för Fridhems förskola bortsett från OB-behovet. De barn som står i kö till någon av dessa två förskolor kommer i stället att erbjudas plats på Skogsglantan eller Strandängen. Förslagsvis erbjuds de barn som önskar Sagan plats på Skogsglantan och de som söker Fridhem erbjuds plats på Strandängen utifrån de geografiska placeringarna. Hänsyn behöver tas till dom barn som har OB-behov då vi på sikt flyttar den verksamheten till Fridhems förskola.

Jäv

Matilda Kilström (S) anmäler jäv och deltar inte i ärendet och beslutet.

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteskrivelse
Utredning gällande dimensionering av förskoleplatser
Barnkonsekvensanalys Sagan

§ 39

Dnr 2024/00342

Framtidsspaning Förskola och Skola 2024-2034 - Organisation

Arbetsutskottets beslut

Ärendet lämnas öppet till nämnden.

Ärendebeskrivning

Inledning

Under mars 2026 har förskolepersonal i kommunen besvarat diskussionsfrågor kopplade till prognoser om minskande barnkullar och hur förskoleverksamheten bör dimensioneras framöver. Syftet har varit att ta tillvara personalens erfarenheter och perspektiv inför framtida planering av verksamheten.

Diskussionerna har berört vilket planeringsscenario som bedöms mest troligt, vilka värden som bör vara styrande i planeringen samt vilka prioriteringar och möjliga avvägningar som kan bli aktuella.

Sammanfattning av svar på diskussionsfrågor

Planeringsscenario

Personalen har haft olika uppfattningar om vilket scenario som är mest sannolikt att utgå ifrån. Vissa bedömer att **SCB:s prognos** är mest trolig, bland annat utifrån möjlig inflyttning av barnfamiljer samt att barnafödandet kan öka när yngre vuxna etablerat sig i arbete och bostad.

Andra bedömer att **scenario 60** är mer realistiskt med hänvisning till faktorer som världsläge, ekonomiska förutsättningar och förändrade livsval hos unga.

Flera menar att utvecklingen sannolikt kommer att ligga **mellan de två scenarierna**. Några lyfter också att utvecklingen kan skilja sig mellan centralorten och ytterområden. Sammantaget uttrycks en osäkerhet kring utvecklingen, men flera framhåller att det kan vara klokt att planera utifrån en något lägre nivå för att vara bättre förberedda.

Värden som ska vara styrande vid dimensionering

I personalens svar framkommer ett antal återkommande värden som anses viktiga att utgå ifrån när verksamheten planeras:

- Barnens trygghet, hälsa och välmående
- Hög kvalitet i utbildningen

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

- God arbetsmiljö för både barn och personal
- Hög personaltäthet och kompetens i verksamheten
- Mindre barngrupper i linje med Skolverkets rekommendationer
- Möjlighet att ge stöd till barn i behov av särskilt stöd
- Att förskolan bidrar till att göra kommunen attraktiv för barnfamiljer

Flera lyfter också vikten av att värna barnperspektivet och skapa en lugn och trygg miljö som ger goda förutsättningar för lärande och utveckling.

Prioriteringar och möjliga avvägningar

Personalen lyfter ett antal områden som särskilt viktiga att värna i verksamheten. Det handlar bland annat om att behålla kompetent personal, säkerställa en god personaltäthet och skapa rimliga barngrupper. Även specialpedagogiska resurser och stöd till barn i behov av särskilt stöd lyfts som viktiga delar.

Samtidigt finns en förståelse för att vissa organisatoriska förändringar kan bli nödvändiga om barnkullarna minskar. Exempel som nämns är sammanslagning av avdelningar, omfördelning av personal eller anpassning av lokaler. Flera betonar dock vikten av att sådana beslut sker genomtänkt och i dialog samt att kvaliteten i verksamheten inte försämras.

Prioriteringar

De prioriteringar som återkommer tydligast i personalens svar är:

- Minskade barngrupper, särskilt för yngre barn
- Bibehållen eller stärkt personaltäthet
- Tillgång till utbildad och kompetent personal
- Stödresurser för barn i behov av särskilt stöd
- Fasta vikarier eller vikariepool för ökad kontinuitet
- Förutsättningar för planering och pedagogiskt utvecklingsarbete
- Goda och ändamålsenliga lokaler

Många ser minskande barnkullar som en möjlighet att höja kvaliteten i verksamheten genom mindre grupper och bättre förutsättningar att möta varje barns behov.

Möjliga åtgärder

Utifrån diskussionerna lyfts flera möjliga åtgärder som kan bli aktuella i en situation med minskande barnkullar:

- Anpassning av barngruppernas storlek
- Omfördelning av personal mellan enheter
- Restriktiv nyrekrytering

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

- Sammanslagning av avdelningar vid behov
- Anpassning eller avveckling av lokaler
- Uppbyggnad av vikariepool eller pooltjänster

Flera betonar samtidigt vikten av att kompetent personal i möjligaste mån behålls och att förändringar genomförs på ett sätt som värnar både kvalitet och arbetsmiljö.

Fortsatt arbete

Sammanställningen visar att personalen i hög grad ser minskande barnkullar som både en utmaning och en möjlighet. En central slutsats är att situationen kan användas för att stärka kvaliteten i förskolan genom mindre barngrupper, god personaltäthet och bättre förutsättningar att möta varje barns behov.

Synpunkterna kommer att tas med i det fortsatta arbetet med planering och dimensionering av förskoleverksamheten i kommunen. Dialog med verksamheterna kommer även fortsättningsvis vara en viktig del i processen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Framtidsspaning – organisation (dok nr 430)

§ 29

Dnr 2024/00342

Framtidsspaning Förskola och skola 2024-2034 - Organisation

Familje- och utbildningsnämndens beslut

Informationen läggs till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Inledning

Med anledning av det minskade barnafödandet under de senaste åren finns ett behov av att se över dimensioneringen av förskolor och skolor, samtidigt som en fortsatt hög kvalitet säkerställs. Som ett led i omställningsarbetet har diskussionsfrågor besvarats av kommunledning samt familje- och utbildningsnämndens ledamöter och rektorer. Samtliga medarbetare inom förskolan kommer att få besvara samma diskussionsfrågor under våren.

Sammanfattning av svar på diskussionsfrågor

Planeringsscenario

Det finns bred samsyn om att barnantalet i kommunen förväntas minska. Flera bedömer att ett planeringsscenario om cirka 60 födda barn per år är mest realistiskt i nuläget. SCB:s prognoser bedöms vara relevanta på längre sikt, men nulägesbedömningen pekar mot ett lägre utfall. Samtidigt betonas behovet av årlig uppföljning av födelsetal, inflyttning och befolkningsutveckling. Effekterna av minskande barnkullar bedöms uppstå först i förskolan och därefter i skolan.

Värden som ska vara styrande vid dimensionering

Det råder stor samsyn kring att följande värden ska vara vägledande:

- Hög kvalitet och likvärdig utbildning
- Trygghet, studiero och god arbetsmiljö
- Behörig personal och rimliga barngrupper/klasstorlekar
- Attraktiva förskolor och skolor i hela kommunen
- Möjlighet att leva och bo i kommunens ytterområden

Barn och elever ska stå i centrum i omställningsarbetet.

Prioriteringar och möjliga avvägningar

För att möta minskade barnkullar finns en beredskap för omställning. Följande prioriteringar och avvägningar lyfts:

Prioriteringar

Familje- och utbildningsnämnden

- Kvalitet i verksamheten och god arbetsmiljö
- Ekonomiskt ansvar och helhetsperspektiv
- Tidiga insatser i förskolan
- Långsiktig kompetensförsörjning och möjlig omställning mot vård och omsorg

Möjliga åtgärder

- Anpassning av antal avdelningar och enheter vid behov
- Översyn av organisation, rektorsområden och stödfunktioner
- Flexibel användning av lokaler och minskad överkapacitet
- Behålla utbildad personal i möjligaste mån
- Tydlig och tidig kommunikation samt delaktighet för personal och vårdnadshavare

Fortsatt arbete

Behov finns av en långsiktig planering i budgetarbetet med ett femårsperspektiv, där dimensionering av verksamhet, lokaler och organisation ses över i takt med förändrade volymer. Kommunen behöver samtidigt arbeta för att fortsatt vara attraktiv för barnfamiljer.

Beslutsunderlag

Protokoll från FUN Au 2026-02-19 § 30

Utredningsuppdrag gällande dimensionering av förskoleplatser i Smedjebackens kommun

Familje- och utbildningsförvaltningen
(2026-04-02)

Bakgrund

Familje- och utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag att presentera ett förslag gällande dimensionering av förskoleplatser i Smedjebackens kommun. Prognoserna framåt visar ett sjunkande födelse- och barnantal i kommunen baserat på SCB:s uppskattade siffror alternativt ett förväntat födelsetal på 60 barn/år (beräknat på 2025 års födelsetal som var 58 barn i kommunen enl. SCB:s statistik). Oavsett utfall kommer förvaltningen behöva möta upp förändringen och anpassa antalet förskoleavdelningar till det behov som finns.

Förvaltningen har påbörjat arbetet genom att minska kapaciteten under 2026 med totalt 1,2 avdelningar, fördelat på 0,5 avdelning i Harnäs samt 0,7 avdelning i Södra området. Framtiden visar på ett behov av att minska med ytterligare två avdelningar per år under en treårsperiod.

I det centrala området finns fyra förskolor, Skogsgläntans förskola med tre avdelningar, Sagans förskola med tre avdelningar inkl. OB-verksamhet, Fridhems förskola med fyra avdelningar samt Strandängens förskola med åtta avdelningar.

Skogsgläntans förskola har genomgått renoveringar på alla avdelningar under en treårsperiod och arbete med att renovera personalutrymmen pågår. Från hösten 2025 flyttades barn och personal från Gubbo förskola hit och det resulterade i verksamhet på alla tre avdelningar. På Skogsgläntan finns ett tillagningskök som även det genomgått renovering under senare tid.

Sagans förskola har verksamhet på tre avdelningar inklusive OB-verksamhet. Lokalerna är i stort behov av renovering och saknar tillagningskök. Maten tillagas i det närliggande köket på Vinsboskolan och levereras till förskolan där personalen själva behöver utföra en del av momenten kring mathanteringen.

Fridhems förskola har genomgått renoveringar under en tioårsperiod då de senaste två avdelningarna färdigställdes under 2024 och 2025. Det pågår även ett arbete med personalutrymmena samt gemensamma ytor som korridor och lekhall och det förväntas vara färdigställt till höstterminen 2026 då det görs i etapper. Under sommaren kommer yttertakets att bytas. På Fridhems förskola finns ett tillagningskök i fint skick.

Strandängens förskola är kommunens nyaste förskola med hög standard gällande både innemiljön på avdelningarna och gemensamma utrymmen samt i tillagningsköket.

Tabellen visar på ett nuläge och ett förväntat minskat antal av barn utifrån födelseår.

Förskola	Kapacitet (max 17 barn/avd.)	Placerade barn VT -26	Antal barn till f-klass/slutar HT-26	Antal barn till f-klass HT-27
Skogsgläntan tre avd.	51	41	9	15
Sagan tre avd.	51	41	10	8
Fridhem fyra avd.	68	58	12	9
Strandängen åtta avd.	136	129	27	25

Förslag

Med detta som bakgrund föreslås att Sagans förskola i ett första skede minskar sin kapacitet från tre avdelningar till två avdelningar. Lokalerna är i dåligt skick och mathanteringens innebär merarbete både för Vinsboskolans kök i form av leveranser mellan byggnader samt för förskolans personal som själva ombesörjer delar av mathantering. Antalet placerade barn visar på en möjlighet att från höstterminen 2026 genomföra nedstängningen av en avdelning. Detta ger effekt för budgetåret 2027. Verksamheten bedrivs ytterligare ett läsår för att från 1 augusti 2027 stänga de kvarvarande två avdelningarna inklusive OB-verksamheten. Detta ger effekt på budgetåret 2028.

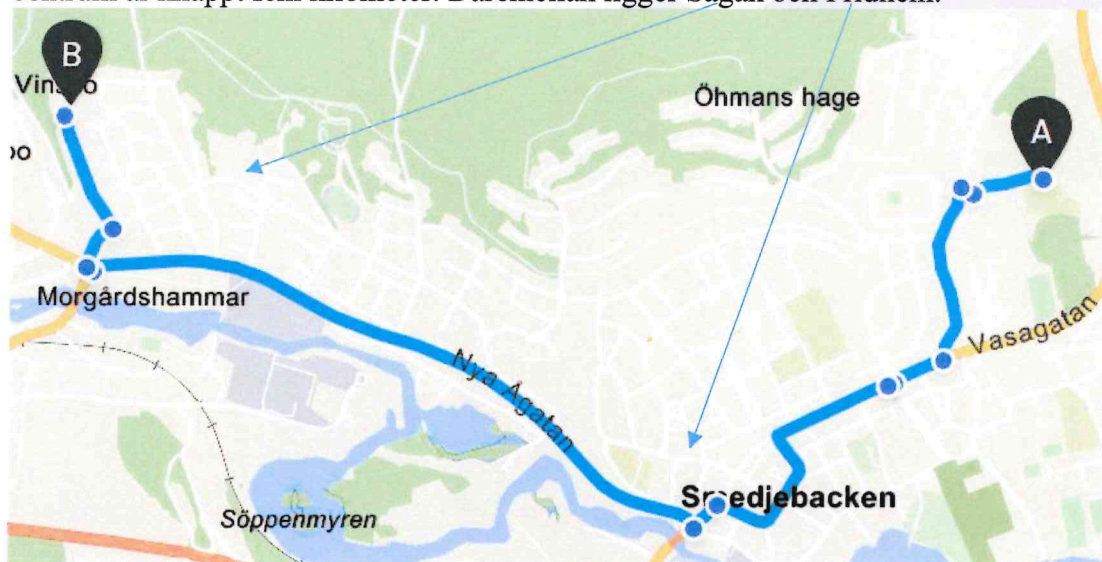
Parallellt med detta minskas även med en avdelning på Fridhems förskola, även detta från höstterminen 2026. I och med detta skapas utrymme i lokalerna för att från höstterminen 2027 flytta OB-verksamheten hit i samband med nedstängningen av Sagans förskola.

I och med detta har förvaltningen uppnått behovet av att minska med två avdelningar per år under budgetåren 2027 och 2028.

För att kunna genomföra förslaget stoppas intaget till Sagans förskola och under vårterminen 2026 erbjuds enbart barn med antingen OB-behov och/ eller syskonförtur en placering på förskolan. Samma sak gäller för Fridhems förskola bortsett från OB-behovet. De barn som står i kö till någon av dessa två förskolor kommer i stället att erbjudas plats på Skogsgläntan eller Strandängen. Förslagsvis erbjuds de barn som önskar Sagan plats på Skogsgläntan och de som söker Fridhem erbjuds plats på Strandängen utifrån de geografiska placeringarna. Hänsyn behöver tas till dom barn som har OB-behov då vi på sikt flyttar den verksamheten till Fridhems förskola.

Förskolornas placeringar

Avståndet mellan Skogsgläntan (B) och Strandängen (A) som båda ligger längst ifrån centrum är knappt fem kilometer. Däremellan ligger Sagan och Fridhem.

Detta kan innebära att barn som inte erbjuds sitt förstahandsval baserat på närhetsprincip får en längre resväg till och från förskolan, men bedömningen är att avstånden ändå är så pass små i det centrala förskoleområdet att det inte bör ses som en negativ effekt.

Däremot kan de familjer som har barn både på Sagens förskola och på Vinsboskolan uppleva det som en försämring då de behöver lämna barn på två ställen i och med förflyttning till annan förskola.

Skogsgläntans geografiska placering kan jämföras med Sagens placering då de båda är placerade i närhet till skog och natur vilket kan vara avgörande i val av förskola. På liknande sätt kan Fridhems förskola och Strandängens förskola liknas vid varandra då de i stället är placerade mer i centrala orten.

Tidsperspektiv

Förvaltningen ser det som möjligt att genomföra förändringen i det första skedet from hösten 2026 på både Sagan och Fridhem. Det kommer finnas tid för att möta upp både personal och vårdnadshavare i processen samt att planera för nya sammansättningar i barngrupperna. Tidigare erfarenheter i samband med tomställning av Hattstugan och Gubbo förskolor visar att det är ett rimligt tidsperspektiv mellan uppstarten av processen och genomförande av ett beslut, däremellan görs en riskbedömning samt en barn- och konsekvensanalys tillsammans med fackliga parter. Parallella processer kommer att pågå på Sagan och Fridhem under april månad med personalmöten, föräldramöten samt individuella samtal med all personal.

Förvaltningen ser det som möjligt att inför höstterminen 2027 kunna starta upp OB-verksamheten både gällande tillstånd och utformning av lokalen på Fridhems förskola.

Barnkonsekvensanalys vid förändring på Sagans förskola

Beställare: Familje- och utbildningsnämnden i Smedjebackens kommun

Ansvarig genomförare av prövning: Skolchef, Familje- och utbildningsförvaltningen

Syfte: Barns bästa ska vara utgångspunkten för all verksamhet — det slår både Barnkonvention och skollag fast. Enligt de Allmänna råden för förskolan ska huvudman och rektor inför beslut som påverkar barnen i den befintliga barngruppen genomföra barnkonsekvensanalyser.

I Barnkonventionen finns 54 artiklar, som alla är viktiga, men fem är särskilt viktiga att lyfta fram:

Artikel 2 - Inget barn får diskrimineras. Artikelns säkerställer alla barns lika värde och rättigheter.

Artikel 3 — Barnets bästa gäller alltid. Artikelns anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som gäller barnet.

Artikel 6 — Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikelns ger barnet rätten till liv, en bra fysisk hälsa och rätt till utveckling i andlig, moralisk, psykisk och social bemärkelse.

Artikel 12 — Alla barn har rätt att komma till tals. Artikelns lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och får dem beaktade i frågor som rör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Artikel 24 – Barnet har rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering.

Syftet med en barnkonsekvensanalys är att göra en helhetsbedömning av alla kända faktorer, utifrån den kartläggning och den beskrivning som finns i den fråga som ska beslutas. Från den samlade bedömningen ska barnets/barnens bästa beaktas. I denna bedömning har inte barnen fått lämna sin röst med hänvisning till deras ålder och mognad.

Planerat övergripande beslut:

Nedstängning av en avdelning på Sagans förskola från höstterminen 2026.

Vilka planerade åtgärder omfattar beslutet:

- Riskbedömning
- Barnkonsekvensanalys
- Information till personal
- Information till vårdnadshavare
- Eventuellt nya förskoleplaceringar
- Eventuell förflyttning av personal

Vilka barn/barngrupper är berörda:

Alla barn med placering på Sagans förskola.

På vilket sätt berörs barnen av denna fråga:

Förändring kommer att ske genom att en avdelning stängs ner och de barn som är fortsatt placerade på Sagans förskola höstterminen 2026 kommer att fördelas på de två kvarvarande avdelningarna. Erbjudande om flytt till Skogsgläntans förskola kommer att ges redan från höstterminen 2026.

Lagstiftning och styrdokument

Förskolans uppdrag och lagkrav

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning. (8 kap. 2 § skollagen.) Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. (Avsnitt 2.6 Lpfö18, Uppföljning, utvärdering och utveckling.) Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande (Avsnitt 2.6 Lpfö 18, Uppföljning, utvärdering och utveckling.) Det handlar om att observera, dokumentera, följa och analysera barns läroprocesser och lärstrategier. Samtidigt handlar det också om att observera, dokumentera och följa hur den pedagogiska verksamheten svarar mot målen och bidrar till barns utveckling, lärande och delaktighet. (Utbildningsdepartementet (2010), Förskola i utveckling – bakgrund till ändringar i förskolans läroplan, sid. 18–19.)

Utbildning och undervisning

Med utbildning avses den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Med undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. För att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (1 kap. 3 § skollagen och prop. 2009/10:165 sid. 633)

Förskollärare och annan personal

En legitimerad förskollärare har ansvar för den undervisning som hon eller han bedriver. Utöver förskollärare får det i undervisningen i förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas. Det kan till exempel vara barnskötare. Forskning visar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Utbildningens kvalitet i förskolan kan öka när även annan personal i barngruppen, utöver förskollärare, har utbildning inriktad mot yngre barn och erfarenhet från sådant arbete. Förskollärare har ansvar för att arbetet sker i enlighet med målen i läroplanen. (Avsnitt 2, Lpfö 18, Mål och riktlinjer)

Barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling

Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar så att de utvecklas så långt som möjligt. (Avsnitt 1 Lpfö 18, Förskolans värdegrund och uppdrag)

Bakgrund

Förvaltningen har fått i uppdrag att se över dimensioneringen av förskoleplatser utifrån det sjunkande födelsetalet i kommunen. Förslaget som lämnas från förvaltningen är att Sagans förskola från höstterminen 2026 stänger en avdelning och de kvarvarande barnen fördelas på de återstående två avdelningarna. Höstterminen 2027 stängs de sista två avdelningarna och en ny barnkonsekvensanalys kommer att göras med de förutsättningar som gäller då.

Beskrivning och analys av konsekvenser i samband med nedstängning av en avdelning på Sagans förskola

Trygghet och relationer

Goda relationer mellan barn och pedagoger samt vårdnadshavare och pedagoger skapar trygghet för barnen i deras vardag på förskolan. Dessa relationer är viktiga för barns utveckling och lärande. I läroplanen framhålls att förskolan ska vara en levande social gemenskap som ger trygghet.

Åtgärd:

Barnen fördelas om till två grupper på de två kvarvarande avdelningarna och möjligheten för barnen att behålla relationerna till både pedagoger och andra barn är därför god. Personalen fördelas på ett sätt som skapar igenkänning och trygghet för barnen.

Önskemål från vårdnadshavare gällande medföljande personal tas hänsyn till i den mån det är möjligt och särskilt om det finns särskilda omständigheter kring barnet.

Tydlig och nära kommunikation mellan pedagoger och vårdnadshavare om barnets trivsel, mående och utveckling kommer att säkerställas genom samtal.

Val av förskola

I samband med nedstängningen av den första avdelningen ges vårdnadshavare möjlighet att ansöka om plats på Skogsgläntans förskola. Det kan av vissa ses som en möjlighet att göra flytten redan till höstterminen 2026 i stället för att vänta till att Sagan stängs helt hösten 2027.

Vårdnadshavare får fungera som en kanal och företräda sitt/sina barn utifrån vad man anser vara det bästa valet.

Åtgärd:

Familjer kan erbjudas plats på Skogsgläntans förskola i samband med förändringen, och då är målet att även känd personal ska medfölja.

Placeringar på Skogsgläntan görs i mån av plats och med en bedömning utifrån vad som ses som det bästa för barnet.

Introduktion i nytt sammanhang

Introduktionen ska syfta till att både barn och vårdnadshavare upplever trygghet i det nya sammanhanget.

Åtgärd:

De kvarvarande barnen på Sagan kommer att fördelas om till två grupper vilket till viss del innebär nya relationer. Detta kan ses som en naturlig del i det som vanligtvis sker i samband med uppstart till höstterminen. För att förbereda barnen för detta görs besök på den nya avdelningen i de fall där det blir aktuellt. För de allra flesta innebär omfördelningen inte så stora förändringar.

För de familjer som överväger att byta direkt till Skogsgläntan kommer öppet hus att erbjudas så att vårdnadshavare kan få en uppfattning om hur den nya miljön ser ut innan de lämnar sitt önskemål.

Till rektorsgruppen samt barn och utbildningsnämnden i Smedjebackens kommun

Angående planerad nedläggning av Sagans förskola.

Vi har fått tagit del av beslutet att stänga Sagans förskola. Vi undertecknade vårdnadshavare vill framföra vår samlade gemensamma oro och våra invändningar mot beslutet att stänga ner Sagans förskola. Detta beslut är inte enbart en fråga om slitna lokaler eller resursfördelning. Det är ett beslut som direkt påverkar barnens trygghet, kontinuitet och utveckling, samt flera familjers möjlighet till en fungerande vardag. För flera av oss innebär detta beslut en försämring av livsvillkoren.

Vi upplever att beslutet har fattats utan ett tillräckligt transparent och heltäckande underlag, särskilt punkten som gäller konsekvenser för barnen. Vi upplever att detta beslut inte är genomtänkt samt att vi inte har fått svar på många av våra relevanta frågor inför framtiden.

Nedan redovisar vi först vår förståelse av de argument som framförts, och sedan våra motargument samt alternativa lösningar. Vi hoppas att detta kan ligga till grund för ett konstruktivt samtal.

---

1. Kommunens argument

Argument 1 – Minskande barnantal

Kommunen föder allt färre barn, vilket gör att behovet av förskoleplatser minskar och att det finns anledning att se över antalet förskoleenheter.

Argument 2 – Brister i Sagans lokaler och även avsaknad av eget kök

Sagans lokaler är i dåligt skick och saknar eget kök. Personalen måste hantera matfrågan manuellt, vilket ses som ohållbart.

Argument 3 – Strandängen behöver fyllas

Strandängens förskola är nybyggd och modern, och kommunen vill koncentrera verksamheten dit för att bättre utnyttja en ny investering.

---

2. Våra motargument

Argument 1 - Avsaknad av konkret behovsanalys och konsekvensanalys

Vi saknar en konkret behovsanalys över kommunen. Ett minskat barnantal på kommunnivå utgör inte i sig ett tillräckligt underlag för att avveckla en specifik verksamhet. Vi saknar även en redovisning av:

- Behovet i det aktuella området (Vinsbo)
- Konsekvenser och risker för barnens trygghet, utveckling och vardag.
- Påverkan på familjer, särskilt vad gäller logistik och ett fungerande arbetsliv.

Förskolor är inte utbytbara, ett barn som bor nära Sagan kan inte utan vidare ersättas av en plats på Strandängen utan merkostnader i tid och logistik för familjen. Att stänga en förskola är dessutom ett irreversibelt beslut: om behovet vänder finns inget att öppna igen.

Dessutom visar den demografiska trenden att kommunen på sikt sannolikt behöver mer äldreomsorg, inte färre lokaler. Vi återkommer till hur Strandängens eventuella överkapacitet kan hanteras utan att Sagan stängs.

Argument 2 - Lokalerna är ett förvaltningsansvar – inte ett verksamhetsargument

Argumentet om slitna lokaler och avsaknad av kök handlar om fastighetsförvaltningen, inte kvaliteten i verksamheten. Fridhems och Skogsgläntans förskolor har nyligen renoverats – varför är inte Sagan nästa i kön? Att avveckla en uppskattad förskola i stället för att renovera den innebär att förvaltningsskulden välts över på barnfamiljer som förlorar sin närmiljö.

Kök finns i direkt anslutning till byggnaden. Personalen har uttryckt att nuvarande lösning är hanterbar, särskilt vid bibehållen reducerad barngrupp. Att två timmar av personalens pedagogiska tid förvinns på grund av avsaknad av kök är ingenting som personalen själva håller med om. Detta var en problematik förut när varje avdelning hade ett större diskansvar.

Att lägga ned en välfungerande verksamhet istället för att åtgärda underhåll innebär att kostnaden i praktiken flyttas över på barn och familjer.

Argument 3 - Beslutet framstår som ett lokalutnyttjandebeslut, inte ett barnperspektiv

Att kommunen eftersträvar att minska barngrupperna är positivt men att "fylla strandängen" är ett ekonomiskt och administrativt resonemang. Det är inte ett pedagogiskt argument.

Det finns föräldrar med barn på Strandängen som beskriver miljön som storskalig och opersonlig, även om verksamheten där överlag uppfattas som bra. Det finns stöd i forskningen för dessa upplevelser: Skolverkets rapport *Barngrupper storlek i förskolan* (2016) och Skolinspektionens granskning *Trygghet och lärande för barn under 3*

år (2016) visar samstämmigt att barngruppens storlek och den familjära miljön är avgörande för de yngsta barnens välmående, trygghet och lärande. Skolverket har på regeringens uppdrag återinfört ett riktmärke på max 12 barn per grupp för 1–3-åringar och max 15 för 4–5-åringar, en siffra som är lättare att hålla i en liten enhet som Sagan.

Argument 4 - Sagan erbjuder pedagogiska och sociala värden

Sagan har förutsättningar som inte kan ersättas vid flytt. Det är direkt närhet till Vinsboskolan vilket möjliggör en trygg övergång till förskoleklass. Samarbetet kommer inte längre vara tillgängligt mellan Sagan och Vinsboskolan vilket tar bort möjligheten för högläsning av de stora barnen, biblioteksbesök och kontakt med äldre syskon. Folkhälsomyndighetens rapport *Förskolans påverkan på barns hälsa* (2017) visar att goda rutiner vid övergången från förskola till skola påverkar barns sociala kompetens positivt. Barn som känner miljön och närmiljön inför skolstarten har ett mätbart försprång.

En nedstängning av Sagan innebär att barnens trafiksäkra miljö försvinner, idag behöver inte fritidsbarnen korsa några vägar när de ska gå till morgonfritids. En flytt kommer medföra onödiga och opraktiska transporter mellan Fridhems förskola och Vinsboskolans fritids.

Närheten till skog och natur har visat sig ge positiva effekter på barns hälsa och utveckling. Sagan har den möjligheten till pedagogisk resurs av ett slag som forskning starkt förespråkar. Folkhälsomyndigheten slår i rapporten *Främja barns hälsa med goda utemiljöer* fast att tillgång till grönområden minskar stress, förbättrar koncentration och stödjer barns sociala och emotionella hälsa. Dessa värden är platsbundna och kan inte flyttas med.

Argument 5 - Geografisk tillgänglighet och jämlikhet

Strandängen och Fridhems ligger båda öster om Sagan. För familjer i vinsboområdet utan bil är Sagan inte utbytbar. En förskola inom gångavstånd minskar stress vid lämning och hämtning, stärker gemenskap med grannar och ger barnet kamrater i sin direkta närmiljö. En centralisering till färre och större enheter slår hårdast mot familjer med minst marginaler, det är något som bör beaktas ur ett likvärdighetsperspektiv.

Argument 6 - OB-verksamheten är samhällskritisk och ska inte splittras

Sagan utgör idag bas för kommunens OB-verksamhet. I nuläget finns ingen tydlig redovisning av hur verksamheten ska fungera praktiskt efter flytt, om personal och kommande lokaler på Fridhems är anpassade för denna specifika verksamhetsform. Det finns inte heller någon tydlighet hur tillgängligheten påverkas för berörda familjer. För

yrkesgrupper som arbetar kvällar, nätter och helger är detta avgörande. OB-verksamhetens framtid måste utredas konkret och redovisas innan något beslut kan verkställas.

Argument 7 – Trygghet och säkerhet vid OB – verksamhet i centralt läge

En viktig aspekt som bör beaktas är tryggheten kring att OB - verksamheten kommer att fortsätta i den centrala delen i Smedjebacken. Särskilt under kvällstid och nattetid men även de barn som behöver helg OB.

Den aktuella placeringen innebär närhet till områden där det periodvis förekommer ökad aktivitet, särskilt under sommarhalvåret. Detta kan innebära en mer stökig och oförutsägbar omgivning jämfört med Sagans nuvarande läge.

Kommunen har framfört att de inte vill starta OB – verksamheten på Strandängen på grund av att det ligger avskilt och kan skapa en otrygg miljö för både personal och barn. De menar istället att det planerade placeringen för OB – verksamheten är inhägnat och därmed säker från obehöriga. Vi vill dock påpeka att inhägnaden i sig inte utgör ett fullgott skydd, då tillträde till området i praktiken är möjlig utan större hinder.

För barn som vistas i verksamheten under kvällar, nätter och helger är tryggheten en särskilt viktig faktor. Det handlar inte enbart om fysisk säkerhet, utan även om en lugn och förutsägbar miljö som främjar vila och välmående.

Mot denna bakgrund anser vi att säkerhets och trygghetsaspekter vid att flytta OB – verksamheten centralt behöver analyseras mer ingående. Den nuvarande lösningen kan inte anses vara likvärdig med Sagans mer avskilda och lugna miljö. Vi efterfrågar därför även en konkret risk och trygghetsanalys för barn som vistas i OB- verksamheten efter en eventuell flytt.

Argument 8 – Barnkonventionen, barnets bästa ska vara avgörande

Barnkonventionen är svensk lag sedan 2020. Konventionen innehåller 54 artiklar varav fyra grundprinciper. Två av dessa grundprinciper är artikel 3 *Alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa*. Artikel 6 fastslår att *Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling* vilket innefattar barns rätt till en trygg miljö, stabila relationer och goda förutsättningar för sin fysiska, psykiska och sociala utveckling (Unicef, 2024).

Vi kan inte se att detta krav har uppfyllts i det aktuella beslutet. Det saknas en tydlig redovisning av hur barnets bästa har analyserats, vilka konsekvenser beslutet får för barns trygghet, utveckling och vardag samt hur olika alternativ har vägts mot varandra ur ett barnperspektiv.

Flera av de faktorer som påverkar barnets bästa som kontinuitet, trygga relationer, närmiljö och tillgång till naturen talar för att Sagan bör bevaras. Beslutet i nuvarande form uppfyller inte de krav som ställs enligt barnkonventionen. Ett beslut som inte tydligt redovisar hur barnets bästa har vägts kan ifrågasättas både rättsligt och demokratiskt.

---

3. Tre alternativa lösningar

Vi vill betona att vi inte motsätter oss förändring, utan bristen på helhetsanalys. Vi ser flera möjliga alternativ

Alternativ A – Delvis omställning av Strandängen till äldreomsorg.

Demensboendet Solgården på Gärdesvägen 2 och Strandängens förskola på Mogavägen 18C ligger i anslutning till varandra. Kommunen har senaste decenniet investerat mer än 75 miljoner kronor i att bygga Solgården, och omsorgsnämndens ordförande har offentligt uppgett att man redan "tittat på nästa byggnation" (Lokalti.se (2024)). Den demografiska trenden är tydlig: färre barn, fler äldre.

Strandängens nybyggda lokaler med säkerhetsavstängda ytor, kodlås och tillgänglighetsanpassning, uppfyller samma grundkrav som ett demensboende eller korttidsboende ställer. Det är enklare och billigare att konvertera överskottsutrymmen i en ny flexibel fastighet än att bygga ny kapacitet för äldreomsorgen.

Forskningen talar dessutom för att närheten i sig är ett mervärde för båda verksamheterna. Forskning från Ersta Susannahemmet (Forte, 2022), som sedan 2022 driver ett äldreboende i samverkan med en förskola, visar tydliga positiva effekter. Överläkare Anne W Ekdahl och äldreforskaren Ingmar Skoog (2020) fann att sju av tio äldre förbättrade sin balans och sitt minne efter sex veckor av regelbunden kontakt med en förskolegrupp. En schweizisk kontrollerad studie (Minghetti m.fl., PeerJ, 2021) bekräftar att intergenerationell aktivitet stärker barns sociala och emotionella förmågor parallellt med att de äldres psykosociala hälsa förbättras. Norlandia tillämpar nu detta "generationskoncept" som standard vid nybyggnation och lyfter också fram ekonomiska vinster i form av gemensamma kök och flexibel bemanning.

Denna lösning sparar resurser, utnyttjar befintlig infrastruktur och skapar samhällsvärde i båda ändar av livets spektrum utan att Sagan behöver stängas.

Alternativ B – Strandängens överskottsavdelningar som korttids- eller växelboende kopplat till Solgården

Givet det geografiska sambandet finns möjligheten att använda eventuell överskottskapacitet på Strandängen som flexibelt korttidsboende för äldre, en bristvara i kommunal äldreomsorg. En lokal som kan användas för olika ändamål beroende på aktuellt behov är mer resilient än en permanent tom förskoleyta. Lösningen kräver en teknisk och juridisk bedömning, men utgångspunkten är gynnsam.

Alternativ C – Bevara Sagan i mindre skala med successiv upprustning

Det enklaste alternativet: behåll en eller ett par avdelningar på Sagan. Personalen har signalerat att de klarar matfrågan mot att gruppen hålls på nuvarande nivå – det ekonomiska argumentet faller då bort. En partiell upprustning av lokalerna, i samma anda som skett för Fridhems och Skogsgläntan, är ett rimligt kommunalt åtagande. Detta möjliggör en bibehållen OB-verksamhet, fortsatt närhet, trygghet och rimlig ekonomisk anpassning.

---

4. Vår begäran

Vi begär att kommunen:

1. Redovisar ett fullständigt beslutsunderlag inklusive behovs- och konsekvensanalys
  2. Jämföra kostnader för renovering med kostnader och konsekvenser av nedläggning samt framtida behov av äldreomsorg.
  3. Utredda alternativa lösningar innan beslut verkställs.
  4. Konkret redovisa hur OB – verksamheten ska fungera framöver med hänsyn till boende i vinsboområdet som saknar körkort.
  5. Pausar processen för att möjliggöra verklig dialog med berörda familjer.
-

5. Avslutning

Förskolan Sagan är inte enbart en byggnad, det är en fungerande, trygg och viktig del av barns och familjers vardag.

Vi menar att ett beslut av denna omfattning kräver ett betydligt mer genomarbetat underlag där barnets bästa tydligt beaktas i första hand.

Vi är övertygade om att kommunen kan hitta en lösning som inte kräver att dessa värden offras. Vi erbjuder gärna ett konstruktivt samtal om de alternativ vi presenterat ovan.

Undertecknat av Vårdnadshavare i Smedjebackens Kommun

Källor

Ekdaht, A.W. & Skoog, I. (2020). Studie om äldre och förskolebarns samvaro – publicerad i Forte Magasin. forte.se

Folkhälsomyndigheten. *Främja barns hälsa med goda utemiljöer*. folkhalsomyndigheten.se

Folkhälsomyndigheten (2017). *Förskolans påverkan på barns hälsa*. folkhalsomyndigheten.se | PDF

Framtidens generationssamhälle – Samverkan mellan förskola och seniorboende (examensarbete, DiVA-portalen, 2021). → PDF

Lokalti.se (2024). *Inflyttning i nya Solgården 2026*. lokalti.se

Minghetti m.fl. / Univ. Basel (2021). *Beneficial effects of an intergenerational exercise intervention...* PeerJ. ncbi.nlm.nih.gov

Mårtensson, F. / SLU. *Förskolegårdar och barns lek i naturmiljö*. forskning.se (2019)

Nasiopoulou, P. / Göteborgs universitet (2015). *The Professional Preschool Teacher under Conditions of Change*. forskning.se

Skolverket (2016). *Barngruppens storlek i förskolan* (Rapport 433). skolverket.se → PDF

Skolinspektionen (2016). *Trygghet och lärande för barn under 3 år*. skolinspektionen.se → PDF

Skolverket (2016). *Återinfört riktmärke för barngruppernas storlek*. skolverket.se

UNICEF Sverige. (2024). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. https://assets.ctfassets.net/gl8rzq2xcs2o/FUJ64Tf4T7SHdFcZPj7Y/ccbb852ddac1ff7287134cdf7579b691/UNICEF_Barnkonventionen_fullversion_2024_1_.pdf

Svar med anledning av inkommen skrivelse avseende Sagans förskola

Familje- och utbildningsnämnden och förvaltningsledningen har tagit del av den skrivelse som inkommit med anledning av förslaget om förändring av verksamheten vid Sagans förskola.

Vi vill inledningsvis tacka för det engagemang som berörda visar. Det är tydligt att Sagans förskola betyder mycket för många barn och familjer. Flera av de synpunkter som framförts handlar om trygghet, kontinuitet, närhet till Vinsboskolan, OB-verksamhet, naturmiljö, trafikmiljö och barns behov av stabila relationer. Det är viktiga frågor som förvaltningen och nämnden tar på stort allvar.

Vad som framförts i de inkomna synpunkterna

I de inkomna synpunkterna ser vi framför allt följande återkommande områden:

- oro för barnens trygghet, kontinuitet och relationer vid en eventuell förändring,
- frågor om hur OB-verksamheten ska organiseras framöver,
- betydelsen av närheten till Vinsboskolan, närområdet och naturmiljön,
- oro kring barn med särskilda behov, till exempel medicinering eller behov av särskild introduktion,
- frågor om beslutsunderlag, behovsanalys, barnkonsekvensanalys och alternativa lösningar.

Synpunkterna kommer att tillföras den fortsatta hanteringen och används också som underlag för det kompletterande möte som förvaltningen bjuder in till.

Bakgrund till förslaget

Bakgrunden till förslaget är att kommunen behöver anpassa antalet förskoleplatser till ett minskat barnantal. I det utredningsunderlag som tagits fram redovisas att prognoserna visar ett sjunkande födelse- och barnantal i kommunen. Utifrån detta behöver förvaltningen långsiktigt planera för hur förskoleplatser, lokaler, personal och ekonomi ska användas på ett ansvarsfullt sätt.

I utredningen redovisas också förskolorna i det centrala området, nuvarande kapacitet och placerade barn samt förväntat antal barn som går vidare till förskoleklass. Där framgår bland annat att Sagans förskola har tre avdelningar inklusive OB-verksamhet, att lokalerna är i behov av renovering och att förskolan saknar tillagningskök.

Förvaltningen har samtidigt att väga samman flera faktorer: barnens behov, närhetsprincipen, lokalernas skick, långsiktig ekonomi, tillgången till ändamålsenliga lokaler och möjligheten att bedriva en likvärdig förskoleverksamhet i hela kommunen.

Kommentar till de frågor och begäranden som framförts**1. Beslutsunderlag, behovsanalys och demografi**

Det efterfrågas ett tydligare beslutsunderlag inklusive behovs- och konsekvensanalys. Det finns redan en utredning om dimensionering av förskoleplatser samt en barnkonsekvensanalys kopplad till förändringen på Sagans förskola. Förvaltningen delar bilden av att underlaget behöver kunna förklaras på ett tydligt och samlat sätt. Därför ser förvaltningen positivt på att förslaget om en konstruktiv dialog, utöver redan genomförda möten, där den demografiska utvecklingen, kapacitetsberäkningen och konsekvenserna för berörda barn och familjer redovisas för berörda vårdnadshavare. Vid det kompletterande mötet kommer förvaltningen därför att gå igenom barnantal, kapacitet, prognos och de avvägningar som ligger till grund för förslaget.

2. Barnkonsekvensanalys, trygghet och kontinuitet

Barnens trygghet, relationer, kontinuitet och vardag lyfts. Detta är centrala delar i barnkonsekvensanalysen. Där behandlas bland annat trygghet och relationer, möjligheten att behålla relationer till pedagoger och andra barn i möjligaste mån, vårdnadshavares möjlighet att önska placering samt behovet av introduktion i nytt sammanhang. Barn som har behov av särskilt stöd, medicinering, OB-omsorg eller där en förändring kan kräva särskild planering. Dessa frågor behöver i flera fall hanteras genom individuell dialog med berörda vårdnadshavare.

3. Lokaler, kök och alternativa lösningar

Det efterfrågas en jämförelse mellan kostnader för renovering, konsekvenser av nedläggning och möjliga alternativa användningar av andra lokaler. Förvaltningen kan i nuläget hänvisa till de uppgifter som finns i utredningen om lokalernas skick samt avsaknad av tillagningskök på Sagan. Frågan tas med till föreslaget möte.

4. OB-verksamheten

Det efterfrågas en konkret redovisning av hur OB-verksamheten ska fungera framöver, särskilt för familjer i Vinsbo/Morgårdshammarområdet och för barn som behöver trygghet kvällar, nätter och helger. Förvaltningen ser att detta är en av de viktigaste frågorna att förtydliga. I utredningen anges att OB-verksamheten föreslås flyttas till Fridhems förskola från hösten 2027. Detaljer kring bemanning, introduktion, lokaler, särskilda behov, överlämnningar och trygghet behöver konkretiseras i det fortsatta arbetet samt som tidigare skrivet ske i tät dialog med berörda familjer. OB-verksamheten finns till för alla familjer i Smedjebackens kommun, således inte endast för dem i Vinsbo/Morgårdshammarområdet och är inte knutet till ett särskilt område.

5. Processen och begäran om paus

Det finns en begäran om att processen pausas för att möjliggöra dialog med berörda familjer. Förvaltningen har förståelse för den oro som framförs och ser värdet av fortsatt dialog. Inkomna synpunkter har tillförts det samlade underlaget och kommer vara en del av ärendet i beslutsprocessen.

Någon formell paus i processen planeras därför inte. Däremot bjuder förvaltningen in till ett kompletterande möte där underlaget redovisas samlat och där vårdnadshavare ges möjlighet att ställa frågor. Syftet är att skapa tydlighet, svara på de frågor som kan besvaras nu och identifiera vilka delar som behöver hanteras vidare, antingen i fortsatt beredning eller i individuell dialog med berörda familjer.

Inbjudan till kompletterande dialogmöte

Mot bakgrund av de inkomna synpunkterna bjuder förvaltningen in berörda vårdnadshavare till ett kompletterande dialogmöte.

Syfte: Genomgång av underlag, process, demografi, barnkonsekvenser, OB-verksamhet och möjlighet att ställa frågor.

För familjer där det finns särskilda omständigheter, till exempel behov av OB-omsorg, medicinering, särskilt stöd eller annan planering inför den planerade förändringen, kommer individuell dialog att erbjudas. Syftet är att en övergång ska kunna planeras så tryggt och ansvarsfullt som möjligt för varje berört barn.

Avslutning

Vi har förståelse för att frågan väcker oro och starka känslor. En förskola är inte bara en lokal, utan en plats där barn bygger relationer, trygghet och vardag. Samtidigt har kommunen ansvar för att långsiktigt planera för en förskoleorganisation som motsvarar det faktiska behovet av platser, att kommunens lokaler används ansvarsfullt och ger goda förutsättningar för kvalitet i hela verksamheten. Det är ingen som tar lättvindigt på den här processen eller vill avveckla verksamhet för sakens skull. De låga födelsetalen, befolkningsstrukturen och ovan nämnda faktorer är det som ligger till grund för förslagen till beslut. Det är en långsiktig och ständigt pågående process där vi under flera år minskat storleken på verksamheten i flera områden utifrån faktorerna. Förändras födelsetalen, förändras också processen.

Familje- och utbildningsnämnden och förvaltningen tackar återigen för de synpunkter som inkommit och ser fram emot ett fortsatt sakligt och konstruktivt samtal.

Med vänlig hälsning

Maria Ronsten
Förvaltningschef
Familje- och utbildningsförvaltningen
Smedjebackens kommun

Björn Wallén
Vice ordförande
Familje- och utbildningsnämnden

Risk- och konsekvensbedömning inför ändring i verksamheten ur ett arbetsmiljöperspektiv (fortsättning)

Ändringen omfattar i huvudsak (sätt kryss, flera alternativ kan anges)

- ☐ Ombyggnad av befintliga lokaler ☐ Nybyggnation/lokalbyte
- ☒ Personalförändringar/omorganisation ☐ Förändrade arbetstider
- ☐ Ändrade arbetsuppgifter ☐ Utökat arbetsinnehåll
- ☐ Ny teknik ☐ Nya kemiska produkter
- ☐ Förändrad arbetsutrustning ☐ Annat:

Vilken organisatorisk enhet berörs av ändringen:

Sagans förskola

Vilka arbetstagare/grupper av arbetstagare berörs:

All personal på Sagans förskola

Datum för riskbedömning (ÅÅÅÅMMDD):

2026-04-23

Deltagare vid riskbedömning, namn och funktion (steg 2):

Maria Fengnell, rektor   Malin Forsgren, Sveriges lärare   Annelie Vadling, Kommunal

Insamling av information, vem och hur? (steg 3):

Rektor Maria Fengnell, utsedd för detta uppdrag, har hållit individuella samtal med all personal vid två tillfällen. Malin Forsgren, Sveriges lärare har gjort arbetsplatsbesök vid ett tillfälle

Underskrift och namnförtydligande

Maria Fengnell

Ansvarig chef

Malin Forsgren   Annelie Vadling

Skyddsombud

Mall; Handlingsplan arbetsmiljö/miljö/ändringar i verksamhet

Se även flik "Instruktion handlingsplan"

[illegible]

Familje- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 53

Dnr 2026/00018

Budget 2027

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet föreslår Familje- och utbildningsnämnden besluta att godkänna upprättad nämndplan.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har i budgetprocessen under våren inför budget 2027 tagit fram ett utkast till nämndplan 2027.

De olika verksamheterna inom Familje- och utbildningsförvaltningen har inkommit med uppgifter angående verksamhetsförändringar/effektiviseringar och prioriteringar. Tillsammans med budgetförutsättningarna inför 2027 har ett utkast till nämndplan upprättats. Den innehåller verksamhetsbeskrivning, omvärldsanalys, plan för kommande budgetår samt ekonomiska förutsättningar.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteskrivelse

Utkast till Nämndplan 2027, förslag till nämnden

Muntlig redogörelse från förvaltningsekonom Helena C Bergh och förvaltningschef Maria Ronsten

NÄMNDPLAN BUDGET 2027

Familje- och utbildningsnämnden

Nämndplan för familje- och utbildningsnämnden 2027

Verksamhet

Familje- och utbildningsnämnden ansvarar för och fullgör kommunens uppgifter inom förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola årskurs 1–9, skolbarnomsorg, anpassad grundskola och elevhälsa och inom socialtjänsten vad gäller individ- och familjeomsorgen (IFO). Detta omfattar alla delar kring barn och familj, vuxna och försörjningsstöd. Ansvaret för verksamheterna gäller för hela kommunen.

I familje- och utbildningsnämndens ledningsfunktion ligger att leda, samordna och utveckla den övergripande verksamheten för:

- Förskola, grundskola, anpassad grundskola och skolbarnomsorg
- Studie- och yrkesvägledning
- Elevhälsa
- Individ- och familjeomsorg

Familje- och utbildningsnämnden ska vidare med uppmärksamhet följa att:

Verksamheten inom nämndens ansvarsområde utvecklas enligt målen i skollagen, socialtjänstlagen, Hälso- och sjukvårdslagen, utbildningsförordningar, läroplaner och lagen om särskilda bestämmelser för vård av unga och lag om vård av missbrukare.

Nämnden ansvarar för att utvecklings- och förändringsarbete bedrivs inom egna verksamheten samt att utveckla formerna för brukarinflytande.

Familje- och utbildningsnämndens vision: ”... att stärka människor i Smedjebackens kommun till goda levnadsförhållanden som främjar delaktighet, gemenskap och lika möjligheter och innanförskap” är något som alla inom vår förvaltning ska bidra till.

Omvärldsanalys

Familje- och utbildningsnämndens omvärld inför budgetperioden kännetecknas av minskande barnkullar, ökat behov av riktade stödinsatser och en hög nationell reformtakt. Det skapar ett omställningstryck på dimensionering, kompetens och arbetssätt.

Demografisk nedgång i barnafödandet och lokala likvärdighetsutmaningar sammanfaller med omfattande statliga reformer om stöd, elevhälsa, undervisningsuppdag, läroplaner och professionsprogram. Konsekvensen kan vara ett ökat behov av omställningsmedel och tidiga förebyggande insatser för kunskapsresultat, jämställdhet och social hållbarhet.

I framtidspaningen för förskola och skola 2024 - 2034 lyfts demografi, ekonomi/resursfördelning samt lokaler och flexibla lärmiljöer som avgörande faktorer och det betonas att tidiga förändringar i barn- och elevgrupper kan få budgetmässiga konsekvenser. Underlaget till nämnden visar att födelsetalet 2024 sjönk till 71 barn samt till 61 under 2025 och att fortsatt nedgång eller ett kvarstannande på dessa låga nivåer bedöms rimligt. Konsekvensen är risk för ökade kostnader per barn/elev om kapacitet och lokaler inte anpassas i takt med volymutvecklingen.

Regionalt ger ESF-projekt SID - Skolsamverkan i Dalarna (2025-2028) - möjlighet att stärka närvaroarbetet och gymnasiebehörighet. Nationellt innebär betänkandet ”Förbättrat stöd i skolan” (SOU 2025:44) bland annat standardiserade tester och stödundervisning samt tidigare process för särskilt stöd (föreslås träda i kraft 2028). Propositionen ”Tid för undervisningsuppdag” (SOU 2025/2026:196) reglerar undervisning samt planering/uppföljning (föreslås träda i kraft 2027).

Därtill föreslås en förstärkt elevhälsa med bemanningsplan och tydligare tillgång/garanti (SOU 2025:113, på remiss våren 2026), nya läroplaner med tillämpning från ht 2028 samt professionsprogrammet (trädde i kraft 1 september 2025) som enligt Skolverket innebär en nationell struktur för kompetensutveckling och ett meriteringssystem i fyra nivåer.

Det är beslutat om en förändring i förordningen om statsbidrag till de kommuner som tillämpar maxtaxa. 1 juli 2026 införs ett fribelopp för inkomster i barnomsorgstaxan. Detta kommer att medföra att intäkterna för barnomsorg minskar för förvaltningen med ca 1,8 miljoner för 2027. Statsbidraget kommer också att förstärkas med 1,5 miljarder för 2027. Det går i dagsläget inte att säga hur mycket av det utökade bidraget som Smedjebacken och vår förvaltning får ta del av.

Under 2026 skulle det genomföras digitala nationella prov i år 6 och år 9, men Skolverket ställde in samtliga prov för samtliga årskurser. Det finns i dagsläget ingen ny planerad start för digitala nationella prov.

Den läns gemensamma strategin ”God och nära vård 2020 - 2030” fortsätter och syftar till att utveckla samarbetsformer och nya arbetssätt för att skapa en mer jämlik och tillgänglig vård.

Förändringar som är på gång utöver omställningen till nya Socialtjänstlagen inom Individ och familjeomsorgens verksamhetsområde:

Bidragstak:

Regeringen föreslår bl.a. att riksnormen ska beräknas utifrån ett referensvärde som baseras på prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Dessutom föreslås vissa ändringar i riksnormens kostnadsposter, begränsningar i möjligheten att lämna försörjningsstöd utöver riksnormen samt att försörjningsstödet för större hushåll ska begränsas.

Regeringen föreslår även att den som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom ska lämna läkarintyg för att kunna få försörjningsstöd, att socialnämnden ska få begära att den som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom ska delta i arbetslivsinriktad rehabilitering samt att vissa myndigheter ska vara skyldiga att delta i att ta fram en individuell plan.

Utöver detta föreslås att försörjningsstöd till boendekostnader, i de fall bostaden hyrs i andra hand, endast ska få lämnas om det finns nödvändigt samtycke till eller tillstånd för andrahandsupplåtelsen. Vidare föreslår regeringen att ekonomiskt bistånd endast ska ges till personer som vistas lagligen i Sverige.

Lagändringarna som innebär att det införs krav på att lämna läkarintyg föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Samsjuklighetsutredningen:

I utredningen föreslås en mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk och beroende och andra psykiatriska tillstånd och att regionerna ska organisera vården till personer med skadligt bruk och beroende så den ges samordnat med annan psykiatrisk vård. Lagrådsremissen föreslår en ny lag om samordnad vård- och stödverksamhet inom HSL (hälso- och sjukvårdslagen) och att den ska träda i kraft 1 juli 2027. Socialnämnden ska erbjuda anhöriga till personer med skadligt bruk och beroende stöd.

Finansiering och stöd till genomförande

- Förberedande insatser för att stödja reformen

- 50 miljoner kr avsätts 2026
- 400 miljoner kr/år till kommuner och regioner beräknas under 2027–2031. Omfördelning mellan kommun och region genom justering av de generella statsbidragen

Aktivitetsplikt:

Nämnden kommer vara skyldig att tillhandahålla aktiviteter för den som ansöker om ekonomiskt bistånd. Aktiviteterna ska bidra till att öka den enskildes förmåga till att ta ett arbete, öka den enskildes språkliga förutsättningar, förbättra den enskildes förutsättningar att söka arbete eller bestå av arbetsplatsförlagda aktiviteter. Aktivitetsplikten beräknas träda i kraft 1 juli 2026.

Inspektionen för vård och omsorg ska enligt förslaget besluta om sanktionsavgift för kommunen vid systematiska brister i tillämpningen av aktivitetskravet. Lagändringarna som rör sanktionsavgift för kommunerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Förändringar i LVU- (Lagen om vård av unga) lagstiftningen:

De flesta bestämmelser i LVU behålls och förs över till två nya lagar, en lag om omhändertagande av vård av barn och unga och en lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården.

Vissa större förändringar föreslås också:

- Barnrättsperspektivet stärks, bland annat genom att barns och ungas rättigheter samlas i ett eget kapitel i respektive lag.
- Förutsättningarna för att omhänderta barn och unga justeras. Det handlar bland annat om att bättre kunna skydda barn från kriminella miljöer och hedersrelaterat våld.
- Tryggheten och stabiliteten för familjehemsplacerade barn stärks genom att ett omhändertagande för vård i vissa fall ska kunna fortsätta i ett familjehem som barnet fått en stark anknytning till.
- En begränsning införs för vårdnadshavares möjlighet att upprepade gånger begära att ett omhändertagande ska upphöra. Det ska freda barn från oro och otrygghet av återkommande prövningar av omhändertagandet.
- För att stärka barns möjligheter att komma till tals och ta tillvara sina rättigheter föreslås rätten till offentligt biträde förtydligas och utökas.

Vår budget förutsätter att vi även under 2027 kommer att få de statsbidrag på 17 500 tkr som vi har beviljats från Skolverket för utbildningsområdena de 2026.

Det aktuella oroliga världsläget och läget i vår omvärld innebär att vi kontinuerligt behöver uppdatera våra kontinuitetsplaner och beredskapsplaner.

Förvaltningen erhöll höga betyg i medarbetarundersökningen.

Värdet på ”jag är stolt över att jobba på min arbetsplats” uppnådde 4.59 på en femgradig skala samt 4,36 på ”Jag kan rekommendera vänner och bekanta att arbeta i Smedjebackens kommun”.

Plan för kommande budgetår

Under 2026 fortsatte framtidspaningens arbete med ett dimensioneringsuppdrag utifrån barn- och elevprognoser. Kommunledning, nämndledamöter, rektorer och samtliga medarbetare på förskolan har bidragit i detta arbete och efter en genomgång av läget svarat på frågeställningar om

- Vilket scenario som är troligt gällande hur många barn som kommer att födas de närmaste åren.
- Vilka värden vi ska skydda,
- Vad vi behöver prioritera och vilka avvägningar som är rimliga.

Precis som i framtidspaningen så kommer barnens trygghet upp som det viktigaste värdet. Hög kvalitet i utbildningen, god arbetsmiljö, hög personaltäthet och kompetens samt färre barn i barngrupperna kommer upp som viktiga värden på samtliga förskolor. Möjliga åtgärder som föreslås är anpassning av barngruppers storlek, sammanslagning av avdelningar, omfördelning av personal mellan enheter, restriktiv nyrekrytering, uppbyggnad av vikariepool, anpassning eller avveckling av lokaler. Slutsatsen är att förändringar genomförs på ett sätt som värnar både kvalitet och arbetsmiljö.

”Framtidspaningen 2024–2034” har som mål att säkerställa att alla barn och elever i kommunen får en likvärdig start i livet, med tillgång till moderna lärmiljöer, utbildad personal och väl underhållna lokaler.

Våra förskolor ska fortsätta hålla en hög och likvärdig kvalitet, och utbildningen ska vara kompenserande. Förskolan är en viktig miljö för social och kognitiv utveckling. I april 2026 togs ett beslut om minskning av antalet barn i barngrupperna - 1-3 åringar 14 barn/avd, 3–5 åringar och 1–5 åringar 16 barn/avd. Detta kommer att vara verkställt senast december 2027. Det tidigare beslutet var max 17 barn/avd. Detta innebär förbättrad pedagogisk kvalitet, ökad trygghet, förbättrad kommunikation, bättre arbetsmiljö och ökade möjligheter för inkludering.

Inför hösten 2026 kommer förskoleverksamheten att bestå av två avdelningar färre - en avdelning på Sagans förskola och en avdelning på Fridhems förskola. Under våren 2027 förbereds flytt av OB-verksamhet från Sagans förskola till Fridhems förskola inför hösten 2027, då även de två kvarvarande avdelningarna på Sagan kommer att tomställas och barnen kommer att få plats på närliggande förskolor. För att förskoleorganisationens storlek ska matcha de minskade barnkullarna är prognosen att vi behöver minska två avdelningar per år. Genom de här förändringarna minskas verksamheten med tre avdelningar 2027.

Arbetet med att öppna en familjecentral i Smedjebacken i början på 2027 fortsätter. Detta är en viktig del i det sociala hållbarhetsarbetet för att arbeta hälsofrämjande och förebyggande med tidiga insatser.

Konsultationsteamet (samverkan gällande barn- och unga) som bildades utifrån lokala överenskommelsen Barn- och unga fortsätter med representanter från individ- och familjeomsorgen, elevhälsan, förskolan, grundskolan, samt representanter från LSS och Regionen (BUP och Samtalsmottagningen barn och unga).

Arbetet med den planerade nybyggnationen av Kyrkskolan fortsätter. Projektet kommer att påverka vår verksamhet både ekonomiskt och organisatoriskt under flera år framåt.

Om möjlighet finns kommer det att införas fri frukt till mellanmål för elever i år 4–6 under 2027. Förskoleklass till år 3 har haft detta under några år och ambitionen är att det ska omfatta även år 4–6.

Det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå fortsätter utvecklas och ”Framtidspaningen” och ”Jämlig förskola och skola” satsningen vävs in i (SKA). Kommunstyrelsen har avsatt 3,5

miljoner kronor från förfogandemedel för satsningen ”Jämlig förskola och skola”, vilket ger oss större möjligheter att nå högra måluppfyllelse. Satsningen omfattar för närvarande – utifrån socioekonomiska faktorer – förskolorna centralt, Rödabergaskolan och Bergaskolan. Det är önskvärt att medlen kommer att ingå i nämndens budgetram med årlig uppräknings för att skapa långsiktiga och strategiska förutsättningar. Huvudmannens verksamhetsplan tas fram med färre mål och med fokus på effekter i stället för aktiviteter. Elevhälsans arbete ska in i kvalitetsarbetet (individ, grupp och skolenivå). De förslagna förändringarna inom elevhälsoområdet kan komma att medföra behov av förstärkt bemanning, ökad specialpedagogisk kompetens och anpassade resurser.

Jämlikhetsarbetet blir en del av styrningen. Den lokala planeringen kopplas till uppdraget Jämlig förskola och skola och integreras i SKA. Uppdraget anger mål om att fler elever ska nå minst godtagbara kunskaper/betyg och gymnasiebehörighet samt att skillnader mellan enheter i närvaro, studiero och resultat ska minska. Fokusområdena är bristande språkkunskaper, problematisk skolfrånvaro, NPF-relaterad problematik, matematiksvårigheter och psykisk ohälsa. Verksamheten avser följa utvecklingen terminsvis med gemensamma, enkla indikatorer och ta fram öppna fördelningsprinciper så resurser styrs dit behoven är som störst.

Professionsprogrammet och kommande reformer kan medföra behov av ökade resurser för kompetensförsörjning samt för organisering, implementering och ledning av förändringsarbete. Vi känner inte i dagsläget till om eventuella statsbidrag kommer att följa med.

Arbetet med ”Handslaget för digitalisering” (SKR-koncernen och kommuner går samman om konkreta digitaliseringsinitiativ) som avser socialtjänsten fortsätter. För individ- och familjeomsorgen är det gemensam informationsförsörjning (GIF) - ekonomiskt bistånd och standardisering av verksamhetssystem för socialtjänsten. Arbetet med SDK – säker digital kommunikation fortsätter. Det är ett säkert, tryggt och effektivt sätt att skicka känslig och sekretessbelagd information mellan den offentliga sektorns olika aktörer.

Den nya socialtjänstlagen har tydliggjort att socialtjänsten ska vara jämställd, likvärdig, lättillgänglig samt ha ett förebyggande perspektiv. Deltagandet i samhällsplaneringen ska öka och insatser baseras på vetenskaplig grund. Smedjebackens kommun deltar från samtliga förvaltningar och kommunala bolag i detta arbete på en kommunövergripande nivå. Samtliga förvaltningar har prioriterat deltagande på lärprocessmöten gällande den nya socialtjänstlagen. Dessa möten fortsätter under 2027.

Arbetet med omställningen till nya socialtjänstlagen samt arbetet med aktivitetsplikten fortsätter, samt att göra de förändringar som behövs i förhållande till reformen kring bidragstak och ändringarna kring LVU-lagstiftningen. Försörjningsstödet har legat på en högre nivå än tidigare de senaste åren och det pågående arbetet med att minska försörjningsstödet kommer att fortsätta även under 2027.

För att systematiskt kunna förbättra jämställdhetsarbetet kommer det att tas fram nya nyckeltal med könsuppdelad statistik som kan följas över tid.

1 januari 2027 kommer en ny nämnd vara på plats efter valet 2026. Det innebär arbete med uppstart och introduktion för de nya nämndsledamöterna.

Samtliga av våra verksamheter betonar vikten av att kunna rekrytera och behålla utbildade och kompetenta medarbetare. En av de största framgångsfaktorerna för att lyckas är att skapa en god arbetsmiljö. Arbetet med ”Sunt arbetslivs friskfaktorer” kommer att fortsätta på alla arbetsplatser inom förvaltningen. Den ESF-finansierad satsningen ”Friskast i Sverige” kommer att vävas in och ytterligare förstärka detta arbete.

Ekonomiska förutsättningar

Resultaträkning, tkr			
	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027
Intäkter	-36 303	-26 641	-26 941
Kostnader	326 583	334 311	338 265
Kommunbidrag, årsbudget	290 280	307 670	311 324

Verksamhetssammandrag, tkr			
	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027
Förvaltningsövergripande verksamhet	78 002	86 186	90 796
Utbildningsområden	177 043	179 268	177 468
Individ- och familjeomsorgen	35 235	42 216	43 060
Summa	290 280	307 670	311 324

Budgetramen inför 2027 är uppräknad med 2 % vilket motsvarar 6 154 tkr. Samtidigt medför volymförändringar inom verksamheterna förskola och skola en minskning av ramen med 5 000 tkr. I ramen igår även ytterligare 2 500 tkr för Familjecentralen. Inför uppstarten bör en förnyad beräkning göras, bland annat avseende hyreskostnader för ombyggnation av Hattstugan. För uppdrag jämlik förskola och skola avsätts 3 500 tkr från Kommunstyrelsens förfogande medel.

Familje- och utbildningsnämnden har kostnadsökningar som inte ryms inom ramuppräknningen på 2 %, motsvarande totalt **2 800 tkr** för 2027 samt nya satsningar på **350 tkr**.

Kostnadsökningar och nya satsningar utöver ramuppräknningen:

- Lönekostnaderna beräknas öka med 3,5 procent från och med 1 april 2027, motsvarande cirka 4 900 tkr. Detta innebär en kostnadsökning om 1 100 tkr utöver ramuppräknningen. Därtill tillkommer en nivåhöjning från 2026 års lönenivå om 750 tkr som inte heller ryms inom tilldelad ram
- Internhyrorna beräknas öka med 2,95 %, vilket innebär en kostnadsökning om 500 tkr utöver ramuppräknningen.
- Kostnaden för den gemensamma servicenämnd IT ökar med 610 tkr, varav 450 tkr ligger utanför ramuppräknningen.
- Fri frukt till elever i år 4–6, 150 tkr.
- Avgiftsfria blöjor i förskolan, 200 tkr.

Volymförändringar:

Den justerade budgetramen på 5 000 tkr finansieras genom färre antal elever i skolan och färre barn i fritidshem samt minskat behov av förskoleplatser till följd av lägre födelsetal.

Elevantalet i skolan minskar med ca 19 elever och antalet barn i fritidshemmen minskar med ca 30 barn. Detta innebär att en del av volymminskningen kan hanteras inom ramen för resursfördelningssystemet.

Kostnadsförändringen motsvarar en volymminskning om cirka 1,7 tjänster i skolan och 1,5 tjänster i fritidshemmen, vilket ger en kostnadsreducering om cirka 2 000 tkr inkl övriga kostnader.

Antalet budgeterade förskoleplatser uppgår till 476 år 2026. Utifrån verksamhetsförändringar samt nämndbeslut kring maxtak för barngruppernas storlek kommer det att 2027 budgeteras för 380 platser. Det genomsnittliga behovet under 2027 beräknas uppgå till cirka 360 platser.

Volymminskningen hanteras genom att förskoleverksamheten minskas med totalt fyra avdelningar varav två har helårseffekt på budgeten medan de andra två påverkar budgeten från och med 1 juli 2027. Volymminskningen i förskolan motsvarar en kostnadsreducering om cirka 4 900 tkr.

Den totala kostnadsminskningen inom förskole- och skolverksamheten uppgår till 6 900 tkr och utgör en del av de åtgärder som vidtas för att nå en budget i balans. Kostnadsökningarna finansieras av volymminskningen i skola och förskola samt genom ökade intäkter och minskade kostnader avseende interkommunala ersättningar, motsvarande 650 tkr. Beräkningarna i budgeten bygger även på att Familje- och utbildningsnämnden får en lägre lokalkostnad i samband med tomställningen av en förskola, ca 600 tkr från och med 1 juli 2027. Detta är en förutsättning för att budgeten ska vara i balans.

Från och med 1 juli 2026 träder en ny maxtaxa i kraft. Förändringen innebär justerade avgiftstak inom förskole- och fritidsverksamheten. Intäkterna bedöms påverkas i enlighet med de nya nivåerna, vilket bör kompensera Familje- och utbildningsnämnden budgetram för 2027 med ca 1 800 tkr. För att kompensera kommunerna för de lägre intäkterna har statsbidraget för maxtaxan förstärkts.

Individ- och familjeomsorgens ram är uppräknad med 2 % vilket finansierar IFO:s uppräknade kostnader samt en fortsatt avsättning till förfogandemedel om 2 000 tkr. Med hänsyn till att utfallet för 2026 ännu är oklart avvaktas en uppdaterad bedömning av det ekonomiska biståndets omfattning. Osäkerhet föreligger även avseende kostnader för placeringar, såväl inom barn- och ungdomsvården som inom vården för skadligt bruk och beroende. En samlad bedömningen kommer att redovisas i samband med den slutliga budgeten i höst.

Budgetplanering/process gällande budget 2027 samt Plan 2028-2031**Våren 2026**

Tidplan och instruktioner för arbetet med nämndplaner samt budgetförutsättningar och internpriser beslutas i KS (kommunstyrelsen) under mars månad.

Datum		Ärende
5/2	Nämnd	Genomgång av budgetprocess samt verksamhetsmål.
19/2	Arbetsutskott	Ev genomgång av budgetförutsättningar inför budget 2027.
5/3	Nämnd	Genomgång av budgetförutsättningar inför budget 2027.
19/3	Arbetsutskott	Genomgång av verksamhetsförändringar /effektiviseringar och prioriteringar från de olika verksamheterna.
9/4	Nämnd	Genomgång av verksamhetsförändringar /effektiviseringar och prioriteringar från de olika verksamheterna.
16/4	Arbetsutskott	Genomgång av Nämndplanen.
30/4	Arbetsutskott	Extra möte vid behov
13/5	Nämnd	Beslut gällande Nämndplanen 2027.
26/5	Budgetberedning KS AU	Redovisning av nämndens budget 2027.

Budget 2027 behandlas i KS 9/6 och KF 22/6

Hösten 2026

Datum		Ärende
20/8	Arbetsutskott	Genomgång av budgetförutsättningar samt förändringar efter beslut i nämnden den 13/5.
10/9	Nämnd	Genomgång av budgetförutsättningar samt förändringar efter beslut i nämnden den 13/5.
17/9	Arbetsutskott	Genomgång av nya verksamhetsförändringar /effektiviseringar och prioriteringar + mål + plan 2028-2031.
8/10	Nämnd	Beslut gällande Nämndplanen 2027 samt plan 2028-2031.
27/10	Budgetberedning KS AU	Redovisning av nämndens budget 2027 samt plan 2028-2031.

- Budget 2027 samt plan 2028 – 2031 behandlas i KS 10/11 och KF 23/11
- Nämndplanen 2027 samt plan 2028-2031 skickas till cheferna för samtliga verksamheter och även till de fackliga organisationerna som deltar i förvaltningssamverkan.